

ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI  
~~OSLO 1927~~

*John*

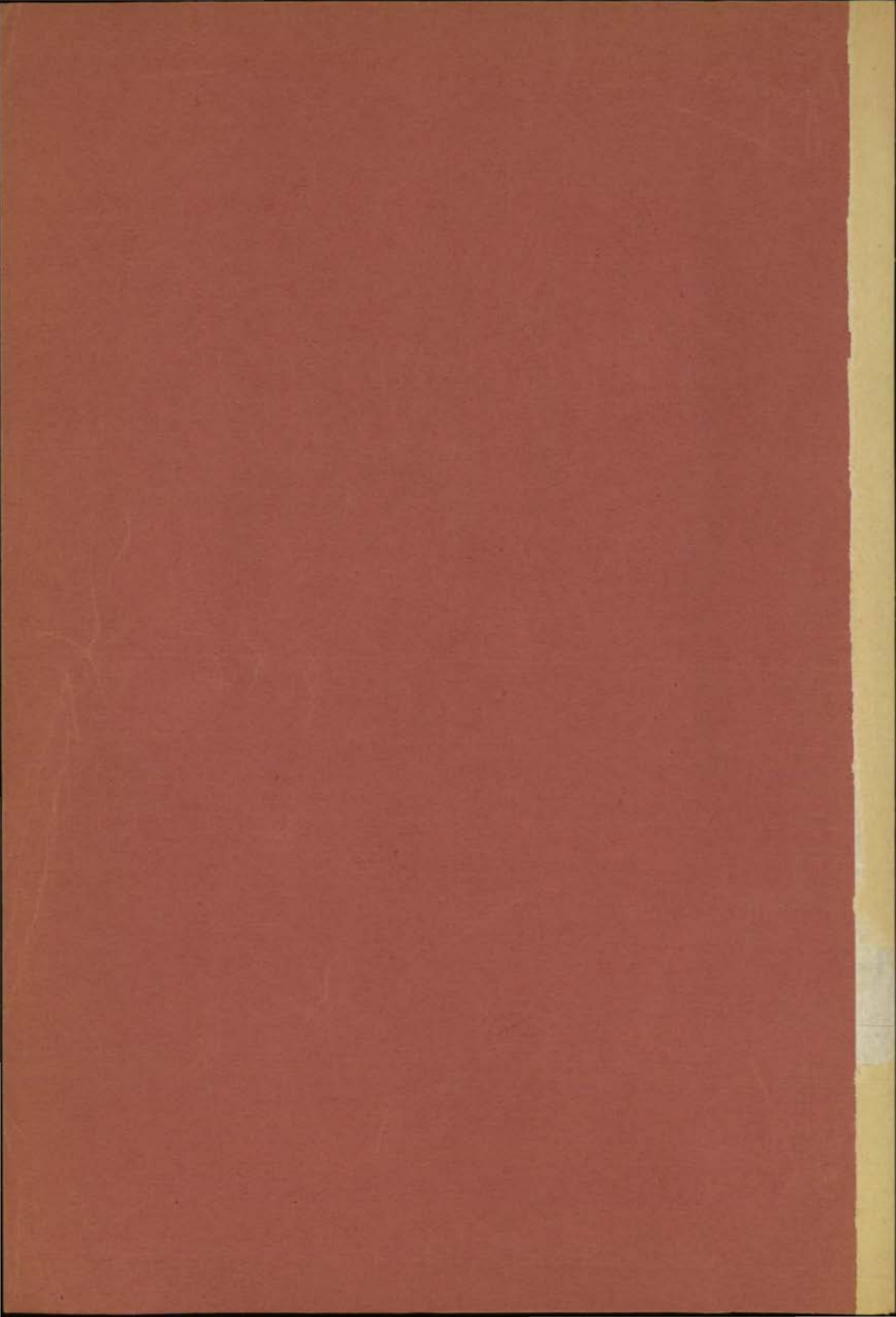
# Det norske Arbeiderparti



BERETNING  
1926

~~320 1915  
NS/bc  
3. x~~

OSLO 1927  
ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI



DET NORSKE ARBEIDERPARTI

---

# BERETNING

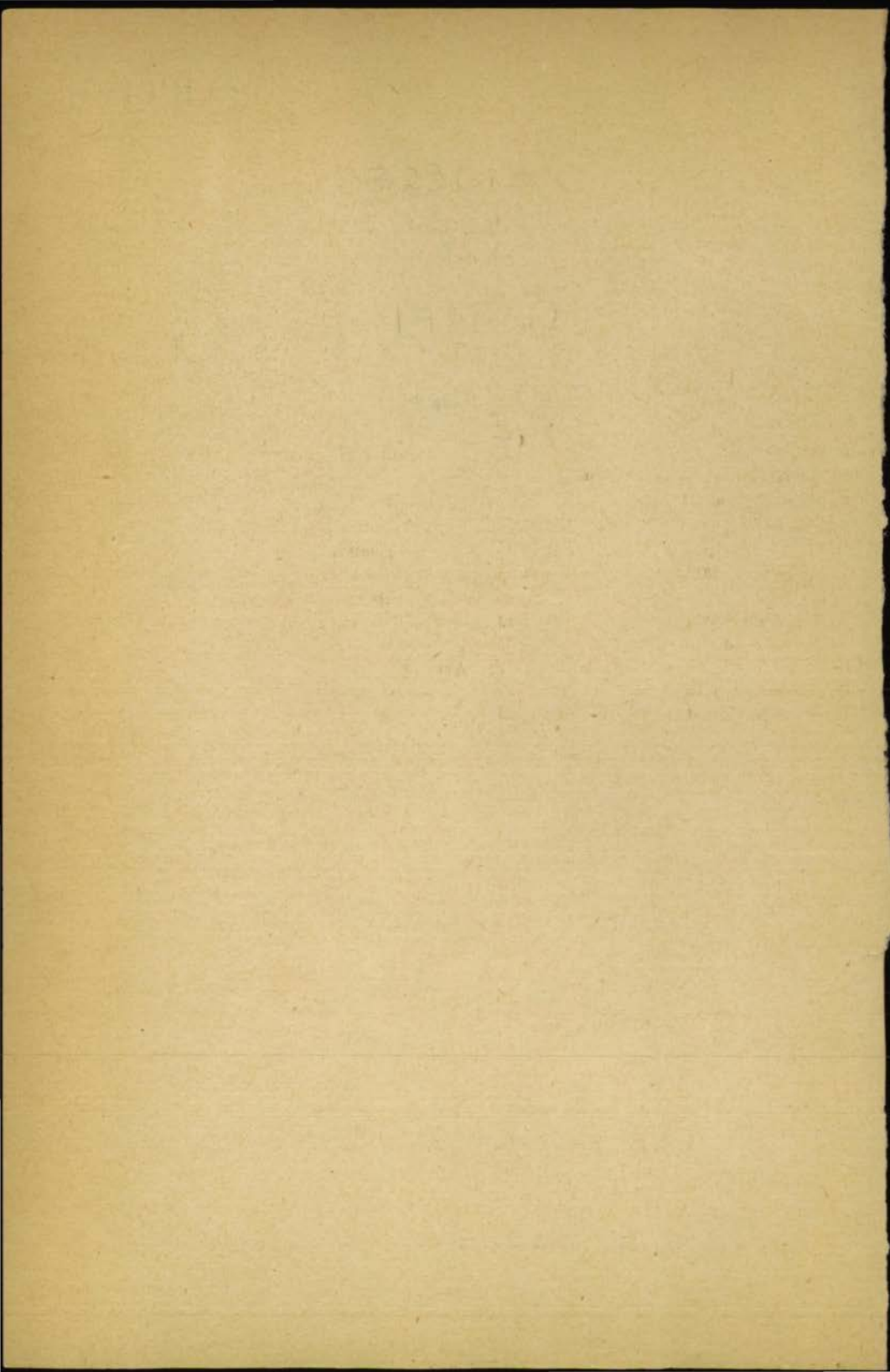
## 1926

UTARBEIDET VED PARTIKONTORET



ARBEIDERBEVEGELSENS ARKIV  
OSLO

ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI – OSLO 1927



## Innholdsfortegnelse.

	Side		Side
Innledning . . . . .	3	Ungdomsfylkingen . . . . .	23
Centralstyret og landsstyret . . . . .	4	Barnelagsarbeidet . . . . .	25
Representasjon . . . . .	5	„Arbeiderbladet“ . . . . .	26
Utvalg og komitéer . . . . .	5	Pressekontoret . . . . .	26
Organisasjons- og medlemsoversikt . . . . .	7	Partipressen . . . . .	26
Offeruke for partiet fra 23—31 okt. . . . .	8	Det norske Arbeiderpartis forlag . . . . .	28
Agitasjonen . . . . .	10	Den antimilitære virksomhet . . . . .	28
Agitasjonsreiser . . . . .	11	Partiets internasjonale stilling . . . . .	30
Enkeltforedrag . . . . .	13	Forbudsavstemningen . . . . .	34
1ste mai . . . . .	17	Arbeidsløshetsspørsmålet . . . . .	35
Partifeller som talte 1 mai . . . . .	19	Klassesamlingen . . . . .	36
Kvinnesekretariatet . . . . .	21		

---

Beretningen for 1926 er blitt litt mangelfull for enkelte avsnitts vedkommende og andre er blitt utelatt. Dette skyldes den korte tid siden årsskiftet som har vært til rådighet, idet partikontoret har ment at det vilde være ønskelig at beretningen kunde forelegges landsmøtet.

*Partikontoret.*

## Innledning.

Det sier sig selv at samlings spørsmålet helt og fullt har preget partiets virksomhet i det forløpne år. Agitasjonsvirksomheten har i stor utstrekning vært innstillet på å fremme samlings tankens vekst og understøtte de samlingsbestrebelse som i årets løp antok fast form. I partiledelsens virksomhet har samlings spørsmålet vært helt dominerende. Det har således vært oppe til behandling på 18 av de 32 centralstyremøter som er holdt i årets løp. Det har vært hovedspørsmålet på to landsstyremøter og de fleste fylkes- og kretsmøter som er holdt i årets løp.

Resultatene av kommunevalgene høsten 1925 viste med tilstrekkelig tydelighet at Det norske Arbeiderparti tross alle anslag holdt stillingen som landets førende arbeiderparti. Men valgene viste også klart at forutsetningen for en videre fremrykning fra arbeiderklassens side var politisk klassesamling. Denne erkjennelse vokste sterkt frem under inntrykket av kommunevalgene, og da forhandlingene om dannelse av et norsk Labour Party ikke førte til noget resultat, lå veien åpen for effektive forhandlinger, hvis resultat foreligger for partiets landsmøte.

Til tross for partisplittelsen og den store arbeidsledighet har partiet i det forløpne år hatt en rik organisatorisk vekst. Medlemstallet er steget betraktelig, partiorganisasjonen er stabilisert og der er drevet et virksomt agitasjonsarbeide for partiets almindelige politikk. Opplsyningsvirksomheten som i de siste år har vært uhyggelig forsømt, har i det forløpne år tatt et gledelig opsving og partipressen er på flere steder kommet over i tryggere forhold.

Når samlings spørsmålet nu må ansees lykkelig løst og partiet står foran endrede forhold og andre opgaver, så kan det takke sine mange trofaste partifeller landet rundt for dette enestående resultat. Uten deres medvirken hadde det ikke vært mulig så helt og fast å bevare partiet gjennom alle kriser og kamper. Som et seirende parti går Det norske Arbeiderparti over i samlingspartiet, og det vil sikkert også i fremtiden vise sig å være den norske arbeiderklassens trofaste og våkne talsmann.

## Centralstyret og landsstyret.

### *Sammensetning.*

På landsmøtet i september 1925 valgtes følgende som medlemmer av centralstyret:

Oscar Torp, formann, Edv. Bull, næstformann, Martin Tranmæl, redaktør, Sigrid Syvertsen, formann i Kvinnesekretariatet, Alfred Madsen, Ingvald Rastad, Jens Teigen, Amandus Holte, Johannes Johannesen, Mathias Fredsti, Valdemar Nielsen og Einar Gerhardsen.

Varamenn: Haakon Meyer, Eugen Johansen, Øistein Martinsen, A. Eliassen, Erling Anthonsen, Rachel Grepp for Sigrid Syvertsen og B. Flood-Engebreetsen for Einar Gerhardsen.

Landsstyrets medlemmer for øvrig:

Magnus Johansen, Østfold, Trygve Lie, Akershus, Oscar Nilssen, Hedmark, Nils Steen, Buskerud, Ole Moen, Telemark, Marie Skau, Vestfold, Johan Øidegard, Vest-Agder, Nils Nordheim, Rogaland, Gunnar Bakke, Bergen, M. Skjærseth, Møre, Johan Nygaardsvold, Sør-Trøndelag, Ole Øisang, Trondhjem, Willh. Jacobsen, Nord-Trøndelag, Andr. Moan, Nord-Norge, og Gitta Jønsson, Nord-Norge.

Varamenn: Anthon Andreassen, Gudbrandsdalen, Olaf Solumsmoen, Drammen, Emil Aase, Rogaland, O. A. Glasø, Nord-Norge, og A. Lothe, Sogn og Fjordane.

### *Møter.*

Centralstyret har i årets løp holdt 32 møter og behandlet 295 saker.

Landsstyret har vært sammen til møter 2 ganger og behandlet 36 saker.

Et fellesmøte med stortingsgruppen til valg av styre for gruppen er avholdt.

Dessuten er avholdt 4 konferansemøter som har behandlet 4 saker.

I alt er avholdt 39 møter og behandlet 336 saker.

Landsstyremøtet 30—31 januar behandlet foruten regnskaper og budgetter, samlingsspørsmålet. Beslutningen i dette spørsmål er inn tatt i beretningen under avsnittet: Klasesamlingen.

Videre behandledes beslutningen på Internasjonale Byrås konferanse i Paris 27—31 desember 1925.

Landsstyremøtet 3—4 desember behandlet de 2 arbeiderpartiers og sekretariatets forhandlingskomité's forslag til program, retningslinjer og lover for et samlet parti.

Ekstraordinært landsmøte til behandling av saken blev besluttet innkalt til 28—29 januar 1927.

På 3 av de avholdte konferansemøter er samlingsspørsmålet behandlet og på et partiets stilling til forestående tollrevisjon.



## Representasjon.

Oscar Torp møtte som partiets representant på Informasjonsbyråets konferanser i Paris 12—14 og 26—28 juli. Dessuten deltok Haakon Meyer som medlem av byråets arbeidsutvalg.

Einar Gerhardsen har vært partiets representant i Ungdomsfylkingens centralstyre med Oscar Torp som varamann.

Centralstyret har vært representert ved fylkes-, krets- og kommunalmøter og dets utsendinger har holdt foredrag om klassesamlingen og andre organisasjonsspørsmål, og i de fleste tilfelle har de også talt ved offentlige møter og fester i forbindelse med årsmøtene.

Som representant ved Gudbrandsdalens Kretspartis møte møtte Martin Tranmæl, årsmøte i Hedmark Fylkesparti: Martin Tranmæl, Buskerud Fylkespartis årsmøte: Martin Tranmæl, representantskapsmøte i «Fremtiden»: Martin Tranmæl, Vestfold Fylkespartis årsmøte: Mathias Fredsti, Sør-Trøndelags Fylkespartis årsmøte: Ole Øisang, halvårsmøte i Østfold Fylkesparti 17—18 april; Einar Gerhardsen, Oppland Arbeiderpartis årsmøte: Oscar Torp, Rogaland Fylkespartis årsmøte: Nils Nordheim, Aust-Agder Fylkespartis årsmøte: Martin Tranmæl, Vest-Agder Fylkespartis årsmøte: O. H. Maurstad og J. Øidegard, Akershus Fylkespartis årsmøte: Alfred Madsen, Møre Fylkespartis årsmøte: Olav Steinnes, konstituerende møte i Nordmøre Arbeiderparti: Oscar Torp, konstituerende møte i Søndmøre og Romsdal Arbeiderparti: Einar Gerhardsen, ungdomslags- og partikonferansen for Bergen og Hordaland: Alfred Madsen, Telemark Fylkespartis årsmøte: Ingvald Rastad, kommunalmøte i Vestfold: Olav Andresen og Alfred Madsen, kommunalmøte i Sør-Trøndelag: K. M. Nordanger, halvårsmøte i Østfold Fylkesparti: Oscar Torp, årsmøtet i Nordland Fylkesparti: Andr. Moan.

## Utvalg og komitéer.

*Agitasjonsutvalget.* Oscar Torp, formann, Einar Gerhardsen, Martin Tranmæl, Thina Thorleifsen, Valdemar Nielsen og Hjalmar Dyrendahl.

Utvalget har holdt 12 møter og behandlet 78 saker.

*Det kooperative utvalg.* Sven Svensson, formann, Sigrid Syvertsen, Ida Hillestad, Oscar Olberg, O. Ripnes og Olav M. Orvold.

Utvalget har holdt 2 møter.

*Jordbruksutvalget.* Oscar Nilssen, formann, Svend L. Skårdal, Johannes Bøe, Gunnar Lund, Andreas Moan, Ole H. Tokerud.

Utvalget har holdt 2 møter. Det har behandlet spørsmålet om statsstøtte til jorddyrking. Lেকেledes er behandlet jordloven.

*Kommuneutvalget.* Adolf Indrebø, formann, Ingvald Rastad, Sverre Sivertsen, Karl Andersen, K. M. Nordanger.

Utvalget har holdt 3 møter. Til behandling har foreligget henvendelser fra partiavdelinger om kommunale spørsmål.

*Fiskeriutvalget.* Aldor Ingebrigtsen, formann, Chr. Wallenius, Kr. Tønder, Jens Teigen.

*Skolekomitéen.* Aksel Zachariassen, formann, Arnold Vik, Edv. Bull, Birger Bergersen, Einar Gerhardsen, Ivar Aarseth.

*Kontrollkomitéen.* Oscar Torp, formann, Chr. H. Knudsen, Valdemar Nielsen, Jens Teigen, Harald Bjørnstad, Ole H. Tokerud, Carl Andersen, Edw. Mørk, Ingv. Rastad.

Komitéen har holdt 5 møter og behandlet 17 saker.

*Forlagskomitéen.* Oscar Torp, formann, Sverre Sivertsen, Johan Sandtrø.

Komitéen har holdt 3 møter.

*Justisfondkomitéen.* Einar Gerhardsen, formann, Mathias Fredsti, B. Flood-Engbretsen, Armand Malmstrøm.

Komitéen har holdt 8 møter og behandlet 15 saker.

*Det internasjonale utvalg.* Edv. Bull, formann, Aksel Zachariassen, Rachel Grepp, B. Flood-Engbretsen, Martin Tranmæl, Oscar Torp.

Utvalget har holdt 4 møter. Utarbeidet forslag til beslutninger i internasjonale spørsmål.

*Antimilitære utvalg.* Einar Gerhardsen, formann, Oscar Torp, B. Flood-Engbretsen, Armand Malmstrøm, Hjalmar Dyrendahl.

Utvalget har holdt 5 møter. Forberedt det antimilitære arbeide på moene.

*Arbeidernes Aktietrykkeris styre.* Oscar Torp, Chr. H. Knudsen, Martin Tranmæl, Jens Teigen har vært partiets representanter i trykkeriets styre og Rolf Torp og Tor Eriksen representanter valgt av trykkeriklubben.

*Det faglige utvalg.* Oscar Torp, formann, Einar Gerhardsen, Alfred Madsen, Wm. Nielsen, Mathias Fredsti, Edw. Mørk, Johannes Johannessen, Jens Teigen, Amandus Holte, Amund Hoff.

Utvalget har holdt 4 møter, derav 2 sammen med Oslo Arbeiderpartis faglige utvalg.

*Skoleutvalg.* Edv. Bull, formann, Jørgen Borgen, Ole H. Tokerud, Helga Karlsen, Rachel Grepp.

Utvalget er nedsatt for å behandle saker som angår skolevesenet.

## Organisasjons- og medlemsoversikt.

Møre Fylkesparti er delt i to kretspartier, Nordmøre Arbeiderparti og Søndmøre og Romsdal Arbeiderparti.

Setesdalen Kretsparti er tilsluttet Vest-Agder Fylkesparti.

Ved årets utgang var partiet organisert i 14 fylkespartier, 11 kretspartier og 7 enkeltstående bypartier. Tilsammen hadde disse 895 foreninger med i alt 41 173 medlemmer, av disse er 7 597 kvinner.

Tallene for antall foreninger og medlemmer er ikke helt nøiaktig, idet enkelte samorganisasjoner har undlatt å sende rapporter. Det er således for flere samorganisasjoners vedkommende regnet etter det medlemsantall det er betalt kontingent for, og man kan gå ut fra at disse har adskillig større medlemstall enn oppgitt.

### Organisasjonsoversikt ved årsskiftet 1926—1927.

Nr.	Organisasjon	Antall		Antall foreninger	Antall medlemmer	Derav kvinner
		herredspartier	bypartier			
1	Østfold . . . . .	-	4	40	1 109	175
2	Akershus . . . . .	19	-	104	3 015	418
3	Hedmark . . . . .	24	2	91	1 800	230
4	Gudbrandsdalen . . . . .	-	1	23	650	80
5	Opland . . . . .	7	1	15	820	170
6	Buskerud . . . . .	19	-	95	3 020	607
7	Vestfold . . . . .	-	5	39	860	230
8	Telemark . . . . .	5	5	46	1 530	103
9	Aust-Agder . . . . .	13	3	19	509	57
10	Vest-Agder . . . . .	6	2	25	615	112
11	Rogaland . . . . .	6	2	19	350	58
12	Hordaland . . . . .	-	-	5	175	25
13	Sogn og Fjordane . . . . .	-	-	11	250	-
14	Søndmøre . . . . .	-	1	3	175	38
15	Nordmøre . . . . .	-	1	35	819	128
16	Sør-Trøndelag . . . . .	12	1	42	1 315	223
17	Inn-Trøndelag . . . . .	18	2	18	475	130
18	Namdalen . . . . .	2	1	19	560	118
19	Helgeland . . . . .	-	2	20	216	60
20	Nordland . . . . .	9	2	20	400	113
21	Nordre Salten . . . . .	-	1	9	350	35
22	Trondenes . . . . .	-	-	3	125	18
23	Senjen . . . . .	-	-	5	118	22
24	Nordre Troms . . . . .	-	1	15	310	60
25	Finnmark . . . . .	-	4	20	508	135
26	Oslo . . . . .	-	-	99	18 043	3 780
27	Kongsberg . . . . .	-	-	3	180	53
28	Drammen . . . . .	-	-	20	915	140
29	Stavanger . . . . .	-	-	11	650	80
30	Haugesund . . . . .	-	-	2	148	57
31	Bergen . . . . .	-	-	2	140	30
32	Trondhjem . . . . .	-	-	17	715	112
	Tilsammen	-	-	895	41 173	7 559

## Offeruke for partiet fra 23—31 oktober.

Centralstyret arrangerte en offeruke for å skaffe midler til agitasjons- og opplysningsarbeidet.

Det viste sig at det for en rekke foreninger var vanskelig å gjennomføre innsamlingen i løpet av den fastsatte uke og tiden for innsamlingen blev derfor forlenget til 15 desember.

Ved årsskiftet var det til partikontoret innbetalt ca. kr. 12 000.00. På den tid gjenstod det ennå endelig oppgjør fra flere fylkespartier. Det endelige resultat av innsamlingen vil når det endelig oppgjør foreligger bli nærmere kr. 15 000.00.

Centralstyrets opprop i anledning offeruken:

Vårt parti har i de siste år hatt mange og sterke påkjenninger. Den økonomiske krise og den store arbeidsløshet har på sin måte vanskeliggjort foreningsarbeidet og tildels lagt hindringer i veien for medlemmenes aktive deltagelse i partiets forskjellige virksomhetsgrener. Mange har i disse trengselsår hatt følelsen av at de hadde nok med sig selv og derfor ikke kunde ofre hverken tid eller krefter for partiet sitt. Ikke minst har også splittelsesårene siden 1923 kastet en viss motløshet inn i rekkene og lagt en foreløbig demper på det arbeide og den kamp som partiet er bestemt til å føre frem og utkjempe.

Alt dette har gitt reaksjonen og partiets fiender vind i seilene. Hvad vi tapte i aktivitet, vant våre motstandere, den herskende kapitalistklasse, i overmot. Det må en kraftig motoffensiv til. Der må skje en endring i dette forhold mens det ennå er tid! Men skal partiet evne å ta sig av alle de store oppgaver som ligger og venter på det, skal man igjen kunne kalle arbeiderklassen til opmarsj og offensiv, da må man ha de midler som er nødvendige for å føre organisasjons- og opplysningsarbeidet på en slik måte at man når frem til de store arbeidermasser og evner å kalle småkårsfolket her i landet til nye kamper og nye fremstøt.

Det norske Arbeiderpartis centralstyre har derfor besluttet at uken fra den 23 til den 31 oktober skal være

*en offeruke for partiet.*

I centralstyrets beslutning heter det at hver forening yder et minimumsbeløp svarende til kr. 1.00 pr. medlem. Foreningen avgjør selv om beløpet skal avkrevs hvert medlem personlig eller om der skal arrangeres tilstelninger, hvis overskudd benyttes til å utrede det beløp som minimalt faller på foreningen i henhold til dens medlemstall. Foreningen kan selvfølgelig også bevilge dette beløp av sin kasse.

Da det sikkert er mange partifeller som har anledning til å yde et beløp utover det fastsatte minimumsbeløp kr. 1.00, er det desuten fra partikontoret utsendt:

1. *Myntkort.* På disse kort er der avtegnet kronestykker, 50-øringer, 25-øringer og 10-øringer. Man stikker heller i disse kort for det

beløp man ønsker å gi. I anerkjennelsen av at mange bekker små gjør en stor å; er disse kort laget. Fordi man vet at alle som er glad i partiet sitt og tror på det, vil gi etter evne. På disse kort kan man motta bidrag fra 10 øre og opover til 10 kroner 5 som er kortets fulle pålydende. De enkelte foreninger kan selvfølgelig også benytte myntkortene til innsamling av det minimumsbeløp som centralstyret har besluttet, men de er nærmest tenkt til innsamling av små og store bidrag utover dette.

2. *Innsamlingslister* er også tilsendt foreningene.

Disse lister må cirkulere blandt partifellene og andre som ønsker å tegne sig for større eller mindre beløp.

*Hvad det gjelder* er altså at hver forening først og fremst — den får selv velge en av de nevnte fremgangsmåter — skaffer til veie et beløp som svarer til kr. 1.00 pr. medlem, og at den dessuten gjør sitt til at der foruten disse penger innsamles mest mulig blandt de partifeller som evner det og kan gi mere.

*Gi hvad du kan til partiet ditt* er offerukens motto. Og det er det partiet denne gang kreves. Hverken mere eller mindre. Gjør enhver partiforening og enhver partifelle hvad han kan denne gang, er det ingen tvil om at offerukens resultater skal bli de aller beste. Vårt parti teller så mange medlemmer at man sikkert bør kunne regne med at de personlige ydelser skal kunne gi et smukt resultat.

*Nu gjelder det* at hver eneste partiavdeling i landet allerede straks går igang med organiseringen av denne innsamling, slik at de står beredt til å ta fatt på innsamlingsarbeidet straks materialet er mottatt fra fylkes-, krets- og bypartiene.

Offeruken må ved siden av å styrke partiets økonomi benyttes til agitasjon for øket tilslutning til partiet. Nye foreninger må stiftes.

*Ta et skippertak!* Organiser og planlegg arbeidet! Sett alle krefter inn. Benytt offeruken til styrkelse av hele vårt parti. Og vi skal bli vidne til at de midler som kommer inn, vil bety en utvidelse av all vår virksomhet, et fremstøt for partiet, en opmarsj for arbeiderklassen som partiet er bestemt til å tjene.

*Kamerat!* Gi hvad du kan til partiet ditt. Om ditt bidrag er stort eller lite, så *gavner* det. Det styrker derved partiet og hele arbeiderklassen.

*Den 23 oktober* må hele partiapparatet være innstillet på en oppgave: Å styrke partiets økonomi, å skape muligheter for nye fremstøt mot kapitalistklassen.

Når offeruken er avsluttet sendes det innsamlede beløp sammen med myntkortene og listene til landspartiet gjennom fylkes-, krets- og bypartiet.

Det norske Arbeiderparti. Centralstyret.

*Oscar Torp.*

## Agitasjonen.

I betraktning av at det ikke har vært valg i 1926 har agitasjon vært drevet meget intens. Ellers pleier det i tilsvarende år å være en hvileperiode. Det har ikke vært tilfelle iår.

Det har vært lagt an på å få godt forberedte turnéer og det har lykkedes.

Flere av de distrikter som i organisasjonsmessig henseende har ligget adskillig efter, er blitt besøkt. Partiets formann foretok i juni en agitasjonsreise i de tre nordligste fylker. I Troms fylke har Aldor Ingebrihtsen foretatt 3 turnéer og holdt 36 foredrag, stiftet nye partiforeninger og fått igang arbeidet i de foreninger som har ligget nede. Sammen med Ungdomsfylkingen er det arrangert turné i Nordland fylke. I Møre har heller ikke organisasjonsforholdene vært som man har ønsket dem. Agitasjonsutvalget har derfor hatt sin oppmerksomhet spesielt henvendt på dette fylke.

Olav Steinnes har vært på to kortere turnéer der og Einar Gerhardsen på en turné. De har forberedt grunnlaget for nye foreninger, fått folk som er interessert i partiets arbeide på steder hvor vi har manglet foreninger, til å ta sig av arbeidet og nye foreninger er allerede stiftet. I Nordmør foretok Oscar Nilssen en 2 ukers tur.

Efter delingen av Møre Fylkesparti i 2 kretspartier, et for Nordmør og et for Søndmøre og Romsdalen, med fordeling av arbeidet i det store og vanskelig fremkommelige fylke, er det efter det arbeide som er nedlagt der iår, all grunn til å tro at det ligger godt tilrette for det videre arbeide med å utbygge partiorganisasjonen i dette fylke.

I Rogaland har det likeledes vært adskillig agitasjon. Johs. Bøe har foretatt en 3 ukers tur der, han har holdt foredrag på steder hvor det tidligere ikke har vært foredragsholdere for vårt parti.

Gudbrandsdalen har vært grundig gjennompløiet med møter i helgene.

I samarbeide med forskjellige fylkespartier og partikontoret er det arrangert 11 turnéer.

Flere har vært planlagt, men inntrufne omstendigheter som at stortingsmenn som var tenkt anvendt som talere på disse turnéer, blev innkalt til komitéarbeide i Stortinget på den tid av året som egner sig best for agitasjon.

Til i desember var det planlagt turnéer i Skiensdistriktet og distriktene omkring Kragerø og likeledes i Setesdalen, men måtte innstilles på grunn av møteforbud som var utstedt i anledning munn- og klovsyken.

Et godt uttrykk for resultatet av agitasjonen er at det er stiftet 60 nye foreninger. Det er de vi har fått rapporter om og delvis notert oss etter referater i partiavisene. Men også dette tall er sikkert for lavt, idet det har skortet på meddelelser fra våre samorganisasjoner.

Nedenstående oversikt over agitasjonen er på langt nær så fullstendig som ønskelig har vært.

Dette skyldes til en viss grad at beretningen i år av hensyn til å få den ferdig til landsmøtet, måtte utarbeides først i januar og det har således ikke vært tid til å avvente innberetningen fra alle foredragsholdere eller fylkespartier om avholdte foredrag.

### Agitasjonsreiser.

#### *Oscar Torps turné i Nord-Norge.*

Fra 15 april til 17 mai holdt Torp følgende foredrag i Nord-Norge: Brønnøysund, Sandnessjøen, Mosjøen (3), Hemnesberget, Mo i Rana, Bertnes i Bodin, Sulitjelma, Fineide, Rognan, Bodø, Svolvær, Tromsø (4), Vadsø, Bjørnevatn, Kirkenes, Vardø (2), Hammerfest (3), Harstad, Narvik (2), Ankenes. I alt 29 foredrag for ca. 9 000 tilhørere.

#### *Aldor Ingebrigtsen i Troms fylke.*

I løpet av høsten har Aldor Ingebrigtsen foretatt 3 agitasjonsreiser i Troms Fylke og talt på følgende steder:

Nordbynes i Malangen, Skjærvøy, Kjækan i Kvenangen, Oksfjordhavn i Skjærvøy, Storneshavn i Nordreisa, Rotsundelv i Skjærvøy, Boustad i Skjærvøy, Storslet i Nordreisa, Djupvik i Lyngen, Skulsfjord i Tromsøysund, Lakselvnes i Sørfjord, Sjurnes i Sørfjord, Kvalvik i Lyngen, Lyngseidet, Nordlenangen i Karlsøy, Sørrenangen i Karlsøy, Sælnes i Karlsøy, Svendsby i Sørfjord, Breivikseidet i Sørfjord, Oldervik i Tromsøysund, Tromsø, Hamran i Balsfjord, Tennes i Balsfjord, Seljelvnes i Balsfjord, Nordkjosbotten i Balsfjord, Lodbukt i Balsfjord, Sørstrøm i Sørreisa, Skøelv i Sørreisa, Sjøveien i Salangen, Medby i Salangen, Indregård i Salangen, Gjevningen i Bardu, Laberg i Salangen, Mandalen i Lyngen, Harstad, Gausvik i Santorg, Skånland. I alt 37 foredrag for tilsammen 3 000 tilhørere.

#### *Nils Høljesen i Telemark.*

I Telemark arrangerte fylkespartiet en turné i februar måned med Høljesen som taler. Han holdt foredrag på følgende steder:

Nissedal, Fyresdal, Veum, Skaså, Vinje, Dalen, Kviteseid, Lårdal, Høidalsmo, Brunkeberg og Vrådal. Tilsammen 10 foredrag for ca. 400 tilhørere.

*Hjalmar Dyrendal på Sør- og Vestlandet.*

Hjalmar Dyrendal reiste i oktober på agitasjon for partiet og Ungdomsfylkingen på Sør- og Vestlandet og talte på følgende steder:

Risør, Gjerstad, Eydehavn, Arendal, Kristiansand, Vennesla, Mosby, Mandal, Egersund, Stavanger, Sauda, Sandnes, Haugesund, Florvåg og Bergen. Tilsammen 15 foredrag.

*B. Flood-Engebreetsen i Nordland.*

Flood-Engebreetsen reiste på agitasjon for partiet og Ungdomsfylkingen i Nordland Fylke i juli og talte på følgende steder:

Kvaløy, Sandnessjøen, Mesna, Hemnesberget, Mosjøen (2 foredrag), Sulitjelma (3 foredrag), Narvik, Ankeness, Ballangen, Tjellbotten, Kjøpsvik, Drag i Tysfjord, Kjær i Tysfjord. I alt 16 foredrag for tilsammen 1 200 tilhørere.

*Wilhelm Gjertsen i Aust-Agder.*

I første halvdel av mai holdt Wilhelm Gjertsen foredrag på følgende steder:

Risør, Tvedestrand, Holt, Landvik, N. Moland, Fevik, Herrefoss, Gjøvdal. I alt 8 foredrag.

*Johannes Bøe i Rogaland.*

I desember måned var Johannes Bøe på en 3 ukers agitasjonstur i Rogaland og talte på følgende steder:

Haugesund, Bryne, Karmøy (3 foredrag), Hillevåg, Sandnes, Ålgård, Sauda (3 foredrag), Hanneråk, Jørpeland, Vigestad, Tostad, Vikeså, Bjerkreim, Egersund, Sogndal, Moi. Tilsammen 20 foredrag for ca. 1 000 tilhørere.

*Oscar Nilssen i Nordmør.*

I november måned holdt Oscar Nilssen følgende foredrag i Nordmør:

Øvre Rindal, Rindal, Øvre Surnadal, Glærumsviken, Surndalsøren, Todalen, Ulvundfjorden, Ulvundeidet, Øksendalen, Sunndal, Battenfjord, Gimnes, Flemmen, Tingvoll, Meisingset, Straumsnes, Dahle, Bremsnes, Bruhagen, Halså, Enge, Aure. Tilsammen 22 foredrag for 1 700 tilhørere.

*Olav Steinnes i Møre.*

I påskeuken var Olav Steinnes på agitasjonstur i Møre og holdt foredrag på følgende steder:



Ulsteinvik, Ørstad, Volden, Borgund, Ålesund. Tilsammen 5 foredrag.

*Albert Moen i Namdal.*

I siste halvdel av november reiste Albert Moen på agitasjon i Namdal og holdt foredrag på følgende steder:

Bangsund, Klinga, Oterøen, Rørvik, Ramstad i Vikna, Skei i Leka, Kolvereid, Salsnes, Gjøa, Kongsmo, Høylandet, Ranumsletta, Haran, Midjo i Grogn. Tilsammen 14 foredrag.

*Thina Thorleifsen i Aust- og Vest-Agder.*

I mars måned reiste Thina Thorleifsen på agitasjon i Aust- og Vest-Agder og talte på følgende steder:

Risør, Arendal (2 foredrag), Eydehavn (2 foredrag), Kristiansand (2 foredrag), Vennesla, Vågsbygda, Mandal, Mosby og Gjerstad. Tilsammen 12 foredrag.

**Enkeltforedrag.**

*Martin Tranmæl:* Oslo (25), Høibråten (2), Ski, Lunner, Gran, Elverum (2), Hønefoss (2), Hen, Askim, Torp (2), Sarpsborg (2, Kongsvinger (2), Magnor, Skotterud, Matrand, Lierstranden, Lillehammer (2), Drammen (2), Dal, Bøn, Dokken, Eidsvoll (2), Skien (2), Harpefoss, Ruste, Vinstra (2), Otne, S. Land, Nordberget, Sjøkk, Garmo, Vågåmo, Lesjeskog, Dovre, Brennhaug, Joramo, Bekkelaget, Vena-bygden, Kvam, Otta (3), Kjellmyra, Flisa, Tynset, Alvdal, Føldal, Horten, Abildsø, Hokksund, Lardal, Hvitvingfoss, Lårdal, Vinje, Hoff, Åsnes i Finskog, Notodden, Bergen (2), Jørpeland, Sandnes, Stavanger (2), Gjøvik (2), Toten, Glemmen, Vennesla, Kristiansand, Arendal, Eydehavn, Hamar (2), Hommelvik, Trondhjem (4), Kristiansund, Ålesund, Åmot, Porsgrund, Bryn, Fredrikstad, Slemmestad, Skåbu, Kvikne, S. Fron, Fredrikshald, Strømsgodset, Moss, Grue i Finskog, Grue hovedsogn, Grue vestsiden, Hvaler, Vestfossen, Skotselven, Agnes, Hal-sen, Larvik, Sjøa, N. Sell, Gjerthus. Tilsammen 138 foredrag.

*Einar Gerhardsen:* Sarpsborg (2), Grorud, Svendstuen, Spydeberg, Abildsø (4), Moss (2), Bryn (3), Hokksund (2), Gardermoen, Siljan, Høvik, Jevnaker, Østre Jevnaker, Lierstranden, Hønefoss, Fredrikstad, Trondhjem (3), Kristiansund (3), Foldfjorden, Volda, Ålesund, Kolbotn, Drammen og Oslo (63). Tilsammen 98 foredrag.

*Einar Lien:* Koppang (2), Rasta, Rena, Jømna, S. Skogbygd, Her-nes, Stange, Elverum (2). Tilsammen 10 foredrag.

*Alfred Trønsdal:* Sarpsborg (12), Skjeberg (2), Hovind, Hobøl, Spydeberg, Askim (2), Mysen, Rygge, Kråkerøy, Selbak, Torsnes, Greåker, Torp, Tistedalen. Tilsammen 27 foredrag.

*Olav Sæter:* Grue, Koppang, Hernes (2), Sætre krets, Sørskogbygd (2), Åsnes, Ringsaker, Heradsbygden (2), Bøn st., Øvre Rendal, Lærerskolen, Elverum (2), Leiret (2), Jømna, Bergerberget, Kynvang, Strandbygden. Tilsammen 20 foredrag.

*Helga Karlsen:* Kjelsås, Sandefjord, Horten, Kråkstadelva, Strømmen, Bergen (3), Lillestrøm, Mjøndalen, Bøn, Flateby, Gjessreim, Raufoss, Labro, Steinberg, Dal, Gulskogen, Sandvika, Oslo (34). Tilsammen 54 foredrag.

*Sigrid Syvertsen:* Oslo (12), Hasle, Bjørkelangen, Jevnaker, Drammen, Huggen, Bryn, Spikkestad, Hein, Lillehammer, Solemskogen, Nesodden. I alt 23 foredrag.

*J. Stubberud:* Hunndalen, Sagstuen, Vardal (2), Dokka, Biri (2), Kapp. Tilsammen 8 foredrag.

*Konrad Knudsen:* Vikesund (3), Svene, Hokksund, Jevnaker, Spikkestad, Hønefoss (8), Åsbygden, Lillestrøm, Oslo, Gulsvik, Hen (3), Vikar, Nes, Nore, Stenberg, Prestfoss, Båsum, Egge, Lierstranden, Trondstad, Hyggen og Spikkestad. I alt 33 foredrag.

*K. M. Nordanger:* Skedsmo (4), Røros (2), Ålen, Sauda, Nes i Ådalen, Lillestrøm (4), Eidsvoll (2). Oslo, Melhus, Gjøvik (2), Lørenskog, Aurskog, Nordre Høland (2), Oppegård. Tilsammen 24 foredrag.

*Thina Thorleifsen:* Odda (2), Tyssedal, Voss, Oslo (18), Kjelsås (2), Abildsø (2), Høvik (2), Grorud (2), Bryn, Strømmen, Lillestrøm (2), Sandvika, Hen, Hønefoss, Sarpsborg, Rjukan, Brandbu, Mjøndalen, Åmotd (2), Haugfoss (2), Hvittingfoss, Urskog, Eidsvoll, Rygge, Hov i Land, Nitedal, Kapp, Hundal, Gjøvik, Gran. Tilsammen 54. Dessuten 12 foredrag på en turné. I alt 67 foredrag.

*Naftali M. Nilsen:* Ballangen, Kalvås, Ankenes, Kjeldebotten, Tysfjord, Hol, Ramstad, Narvik (8). I alt 15 foredrag.

*O. H. Maurstad:* Åmli (2), Froland (2), Fevik, Røkene, Ulbergmoen, Østre Mland, Gjerstad og Eydehavn (2). I alt 11 foredrag.

*Trygve Lie:* Lillestrøm, Strømmen, Grorud, Høibråten, Kråkstad, Bryn, Oppegård, Heggedal, Nitedal, Notodden. Oslo (6). Tilsammen 14 foredrag.

*Johan Nygårdsvold:* Hommelvik (4), Rjukan, Nittedal, Holtålen, Svarstad, Lier, Solemskogen, Follafoss, Melhus, Selbu, Trondhjem, Orkanger, Løkken. I alt 16 foredrag.

*Ola Solberg:* Åmli, Arendal (2), Eydehavn, Fevik, Rykene, Ubergmoen, Jstre Moland, Froland, Risør. Tilsammen 10 foredrag.

*O. Midtrød*: Hakadal, Kjelsås, Oslo (2). I alt 4 foredrag.

*Kristian Rothaug*: Follafoss, Byafossen, Steinkjær, Verdal, Røra, Levanger, Hommelvik, Ranheim, Selsbak, Løkken, Buvik, Stjørdal. I alt 12 foredrag.

*Olaf Johansen*: Raufoss, Kapp, Brevik, Porsgrund, Jerpen skole, Stavanger (2), Ådalsbruk, Hønefoss, Sauda, Kongsberg, Hokksund, Krogstadelven, Røros, Ådalen, Sandefjord, Larvik, Oslo (7). Tilsammen 24 foredrag.

*Johs. Bøe*: Gudbrandsdalen (20), Toten og Vardal (3), Brandbu (4), S. Trøndelag, Gran (4), Land (4), Buskerud (6), Ringsaker, Løten (4), Oslo (4), Akershus, Jevnaker (3). Tilsammen 54 foredrag, dessuten 21 på turné i Rogaland. I alt 75 foredrag.

*Magnus Johansen*: Torsnes, Fredrikstad (3), Borge (2), Skjeberg, Hvaler (2), Mysen (3), Askim, Spydeberg, Hobøl, Eidsberg, Sarpsborg (4), Tune (3), Tomter. Tilsammen 24 foredrag.

*Alfred Madsen*: Oslo, Bergen, Gjøvik, Nygard, Stavanger, Krokstadelven, Aker, Sande, Høvik, Randsfjord, Asker, Drammen, Slemmestad, Jørpeland, Trondhjem, Hvaler, Kirkenes, Bjørnevatn, Vadsø, Vardø, Berlevåg, Honningsvåg, Hammerfest, Tromsø, Moen i Målvik, Sætermoen, Sjøveien. Harstad, Narvik, Ballangen, Lillestrøm, Fredrikstad, Rjukan, Larvik, Sandefjord, Siljan, Tistedal og Fredrikshald. Tilsammen 38 foredrag.

*Olav T. Vegheim*: Porsgrund, Skien, Notodden, Rjukan, Kongsberg, Slemmestad, Lillestrøm, Oslo (10). Tilsammen 17 foredrag. Dessuten 15 på en turné i Trøndelag. I alt 32 foredrag.

*B. Flood-Engbretsen*: Lillestrøm, Tønsberg, Horten, Selvik i Sande, Trondhjem, Støren, Hommelvik, Løkken, Klebu, Hovin, Ålen, Røros. Tilsammen 12 foredrag. Dessuten 16 foredrag på en turné. I alt 28 foredrag.

*Olav Steinnes*: Oslo (2), Utstein, Ørsta, Valda, Ålesund, Opdal (2), Batnfjordsøra, Verma, Kroken, Tørdal, Prestestranda, Lunde, Gransherad, Farvolden. Tilsammen 16 foredrag.

*Nils Hjelmtreit*: Eydehavn (3), Mandal, Raufoss, Levanger, Gjerstad. Tilsammen 7 foredrag.

*Arne Kvernvik*: Salsbruket (3), Kolvereid, Rørvik, Bangsund (2), Nord-Statland, Otterøy, Namsos. Tilsammen 10 foredrag.

*Alfred M. Nilsen*: Oslo (5), Bryn, Elverum, Flåm. I alt 8 foredrag.

*Finn Kullerud*: Gjerstad (2), Søndeled (2), Risør (2). Vegårdsheia. I alt 7 foredrag.

*Erik Vangberg*: Røiken, Spikkestad, Hyggen, Nygård, Bakkestrand, Sande, Nordbynes, Malangen, Berlevåg. I alt 9 foredrag.

*Chr. Hornsrud*: Opland (2), Telemark, Buskerud (3), Hedmark. I alt 7 foredrag.

*A. F. Løchen*: Næss i Romerike, Høvik (6), Stabekk, Lilleaker. I alt 9 foredrag.

*Marta Nilsen*: Akershus, Drammen, Vestfold, Akershus, Elverum, Høvik, Grorud, Abildsø, Lilleaker, Solemskogen, Lillestrøm, Lørenskog, Kjelsås, Sandvika, Bryn, Oslo (4). I alt 19 foredrag.

*Ivar Aarseth*: Østre Toten (2), Høland, Bøn, Morsskogen, Hasle, Oslo, Kvål, Selsbak, Strinna, Levanger, Orkanger. Tilsammen 12 foredrag.

*B. Olsen-Hagen*: Grorud, Bærum, Kristiansand (2), Oslo, Fett, Eidsvoll, Rotnes, Nitedal, Hakadal, Stabekk, Figgen, Stavanger (2), Sogndal, Sandnes (3), Hauger, Sauda (3), Skudesnes, Oslo (2), Mairland, Eggersund. I alt 27 foredrag.

*Aldor Ingebrigtsen*: Torpa, Snertingdal, Redal, Tofte i Hurum (2), Mysen, Askim, Hobøl, Vågåmo, Vinjeøra, Kirkseterøra, Stenberg, Rælingen, Tromsø (3), Oslo (2), Lalm. I alt 19 foredrag og 36 foredrag på 3 turnéer i Troms fylke. I alt 55 foredrag.

*Hermand Thornes*: Leivset, Valnesfjord (3), Bertnes (2), Bodø (10), Jakobsbakken (2), Sandnes, Sulitjelma (3). I alt 22 foredrag.

*Olav Andresen*: Gransherad, Notodden (3), Sauherad (4), Johnsdalen, Fiskum, Hokksund, Holmestrand (2), Høvik, Oslo, Kjelsås, Lillestrøm, Voss (2), Kristiansund N., Selsbak. Tilsammen 20 foredrag.

*Oscar Torp*: Slemmestad, Sandvika, N. Odal, Trondhjem, Strømmen, Moss (3), Grorud, Bryn, Brandbu (2), Lunde, Kvitseid, Hov i Land, Hamar, Horten, Borre, Drammen, Kråkstad, Notodden, Hakadal, Kolbotn, Ålesund, Molde, Kristiansund, Lillehammer, Skien, Fredrikshald, Tistedalen, Oslo (41). Tilsammen 71, dessuten 29 foredrag på turné i Nord-Norge. I alt 100 foredrag.

*Nils Høljesen*: Gransherad (2), Hovind (4), dessuten 11 foredrag på en turné. I alt 17 foredrag.

*Hjalmar Dyrendahl*: Hokksund (2), Bryn, Eidet, Oslo (3). Tilsammen 7 foredrag og 15 på en turné. I alt 22 foredrag.

*Svend Skårdal*: 33 foredrag. De fleste i Trøndelag.

*Wilhelm Gjertsen*: Sandvika, Bryn, Abildsø, Nitedal, Oslo (7). Tilsammen 11 foredrag. Dessuten 8 foredrag på en turné. I alt 15 foredrag.

*Aksel Zachariassen*: Mandal, Kristiansand, Lillehammer, Oslo (11). Tilsammen 14 foredrag.

*Torgeir Vraa*: 20 foredrag.

*G. Natvig Pedersen*: Stavanger (3).

*Gitta Jønsson*: 20 foredrag, derav 15 i Finnmark.

*Niels Ødegård*: 10 foredrag i Opland.

*Andr. Moan*: Gjerstad (2), Leivset, Turå i Fauske, Bodø, Kvitblik (2). Tilsammen 7 foredrag.

*Alb. Moen*: 5 foredrag i Inntrøndelag og 14 på en turné i Namdal.

I alt 19 foredrag.

*Ole Øisang*: 23 foredrag i Trøndelag.

*Harald Langhelle*: 12 foredrag i Trøndelag.

*Mathias Fredsti*: Vestfossen, Skotselva, Horten. Tilsammen 3 foredrag.

*Lars Heiberg*: Balstad og Svolvær.

*Ingvold Rastad*: Oslo (5), Skien, Tønsberg, Horten. Tilsammen 8 foredrag.

#### *Sammedrag.*

Foredrag på agitasjonsreiser .....	188
Enkeltforedrag .....	1332
1 mai .....	155

---

**Tilsammen 1675**

---

### 1ste mai.

I april gjentok centralstyret beslutninger fra de to foregående år om samarbeide mellom arbeiderorganisasjonene om samarbeide om 1 mai arrangementene.

Beslutningen blev etterkommet på de fleste steder hvor samarbeide var nødvendig. På enkelte steder var Norges kommunistiske Partis avdelinger egenrådige og tok hele ledelsen av arrangementet. 1 mai arrangementene var overmåde vellykket. De formet sig som en veldig protest mot lockoutmakerne og en storstilet manifestasjon av arbeidernes vilje til samling.

På en rekke steder hvor det tidligere ikke har vært arrangert barnedemonstrasjoner blev dette gjort i år og overalt fikk disse stor tilslutning.

Fra centralstyret blev offentliggjort følgende oprop:

Arbeidernes store mønstrings- og samlingsdag, 1 mai, står i år i storlockoutens tegn. Den norske arbeiderklasse har i de senere år gjennomlevet en meget vanskelig periode. Der har hersket stor arbeidsløshet som i år er mere følelig enn nogensinne. Titusener arbeidere har lenge vært enten helt arbeidsløse eller har arbeidet innskrenket tid. De uorganiserte eller de mindre godt organiserte arbeidergrupper, som land- og skogsarbeidere, har forlenget fått sin levestandard nedsett til et lavmål. Og mot de bedre organiserte arbeidergrupper er

der i de senere år reist den ene offensiv etter den annen for også å presse disse arbeideres levestandard nedover mot hungersgrensen.

I år har Arbeidsgiverforeningen og kapitalistklassen trodd at situasjon skulde være gunstig for å slå et avgjørende slag mot fagorganisasjonen.

De ublu krav som blev stillet om forringelse av ferien, nedsettelse av overtidsbetalingen etc. møtte dog en slik enstemmig harme innen alle lag av arbeiderklassen, at Arbeidsgiverforeningen fant det klokest å retirere. Men når det gjaldt en betydelig senkning av lønnsnivået og innførelse av en indeksregulering som åpner adgang til ytterligere lønnsreduksjon, har Arbeidsgiverforeningen funnet støtte i det borgerlige meglingsråd. Men rådets forslag er blitt avvist av arbeiderne. Lockouten er derfor en kjensgjerning.

Fagorganisasjonens kamp for å opprettholde en rimelig levestandard og motsette sig bestemmelser som låser arbeidslønnen fast til et forældet og lavt pristall, og derved stabiliserer det kapitalistiske utbyningssystem, det er en kamp i hele det arbeidende folks interesse.

Solidaritet og utholdenhet er nødvendig for å seire i denne kamp.

Hvad man er vidne til her i landet, er et utslag av den almindelige reaksjonære kapitalistiske politikk som feirer orgier rundt om i verden. Valutaspekulanter og børshaier har gode tider, mens det arbeidende folk tynges ned av skatter og annen utplyndring, og arbeidsløshet og lockout ribber hjemmene. Profitten vokser, renteutsugningen vokser for hver tid som går.

Den sociale nød og den økonomiske usikkerhet har aldri vært større enn nu. Samtidig vokser utilfredsheten med de bestående tilstander, hatet og bitterheten øker og klassekampen mellom arbeide og kapital skjerpes.

Arbeidere! Den kamp som stadig føres, er et sikkert vidnesbyrd om at det kapitalistiske samfundsforms oppløsning skrider frem. For å kunne verge sig mot undertrykkelsen, for å kunne forberede sig til de nye og nødvendige kamper, gjelder det nu mere enn nogensinde at arbeiderklassen står samlet, faglig og politisk.

Skal reaksjonen kunne slåes ned, skal arbeiderklassen kunne gjøre positive fremstøt, så må splittelsen og svakheten innen våre rekker overvinnnes, vi må reise en enhetlig, mektig organisasjon på det politiske og økonomiske område. Derved vil vi tilføre arbeiderne ny og øket tillit innad, respekt og øket makt utad.

Arbeidere! Frem for en mektig demonstrasjon 1 mai! La dagen vidne om arbeiderklassens trang og vilje til selvhevdelse og samling! Til kamp mot lockoutmakerne og reaksjonen på det politiske og økonomiske område.

Frem for arbeiderklassens enhetlige kamporganisasjon! Leve arbeidernes kamp for sine livsinteresser, leve arbeidernes solidaritet i alle land.

Det norske Arbeiderparti  
centralstyret.

*Oscar Torp.*

Gjennem partikontoret og i samarbeide med enkelte fylkespartier blev det formidlet 155 talere.

Dette tall uttrykker ikke helt antall talere fra vårt parti 1 mai, idet en rekke foreninger har ordnet med talere selv og disse har vi ikke fått oppgave over. Efterfølgende fortegnelse av partifeller som talte 1 mai er således mangelfull:

### Partifeller som talte 1 mai.

- |                                  |  |
|----------------------------------|--|
| Åkrene: Ole Gjersvik.            | Gjerstad: Adr. Moan.                         |
| Ålen: Andreas Svedahl.           | Gran: L. Aslaksrud.                          |
| Åmli: O. H. Maurstad.            | Gransherrad: Nils Høljesen.                  |
| Åmot, Modum: Targeir Vraa.       | Grorud: Olav Hindahl.                        |
| Agnès: Evald Nilssen.            | Grua: Olav Sæter.                            |
| Alvdal: Sverre Dørum.            | Gudå: Nic. Eggen.                            |
| Arendal: Ola Solberg.            | Gulsvik i Flå: Georg Svedsen.                |
| Askim: Herm. Haugerud.           | Hakadal: O. Midtrød.                         |
| Asker: Adolf Idrebø.             | Hasle: Harald Olsen og Øistein<br>Martinsen. |
| Aurskog: Rachel Grepp.           | Haugesund: Ole J. Bakke.                     |
| Bang i Valdres: Nils Steen.      | Helgøy: Oscar Nilssen.                       |
| Bergen: Helga Karlsen.           | Hernes: Einar Lien.                          |
| Berger: Sverre Hjertholm.        | Hesjedalen: O. K. Sundt.                     |
| Bjørkelangen: Aksel Braaten.     | Hillestad: O. Olberg.                        |
| Bodø: H. Thornes.                | Hitra: O. Sandvik.                           |
| Brandbu: Chr. Hornsrud.          | Hokksund: Chr. Systad.                       |
| Brenhaug: Anton Adreasen.        | Holmestrand: Knut Eng.                       |
| Batnfjord: E. Kolsrud.           | Hommelvik: Ivar Aarseth.                     |
| Bø i Telemark: Hans Helgesen.    | Horten: Harald Haare.                        |
| Dombås: Johannes Bøe.            | Hovin i Telemark: Knut Dalastøl.             |
| Drammen: Gunnar Braathen.        | Hundalen: Nils Ødegaard.                     |
| Drangedal: Rolf Gerhardsen.      | Ivittingfoss: Thina Thorleifsen.             |
| Eqge: J. Nordgaard.              | Hyggen: Sigrid Syvertsen.                    |
| Eidsvoll: Jul. Hansen.           | Hønefoss: Mathias Fredsti.                   |
| Elverum: Hans Flateby.           | Høvik: Josef Larson.                         |
| Egan: Olav Steinnes.             | Innerøya: Egil Lie.                          |
| Eydehamn: Ingvald Rastad.        | Jevnaker: Gustav Lippe.                      |
| Farvollen: Tor Lundtveit.        | Jevnaker, østre: Gustav Lippe.               |
| Fineid: Fr. A. Strøm.            | Kapp: J. Stubberud.                          |
| Flåm: Alfred M. Nilsen.          | Kirkseterøra: Johs. Eide.                    |
| Flateby i Enebok: Asbjørn Olsen. | Kjelsås: Kr. Tønder.                         |
| Fro: N. Hallan.                  |  |

- Kløfta: E. Helgaker.  
 Kolbotn: A. Alberti.  
 Kolvereid: Ole H. Leknæs.  
 Koppang: Nils Hønsvald.  
 Kopperå: John Aalberg.  
 Kragerø: Jacob Friis.  
 Kristiansand: B. Olsen-Hagen.  
 Kvikne: Gottfred Gran.  
 Lårdal: H. Storhaug.  
 Langesund: Ingjald Nordstad.  
 Levanger: Karl Tømmeraaas.  
 Lier: Henry Karlsten.  
 Lierstranden: Gunnar Braathen.  
 Lilleaker: Arne Paasche Aasen.  
 Lillestrøm: Konrad Knudsen.  
 Løkken: Harald Langhelle.  
 Lørenskog: Harry Nilsen.  
 Løten: Charles Syvertsen.  
 Mandal: Nils Hjemtveit.  
 Meisingset: N. Vikdal.  
 Mjøndalen: Torbjørn Hanriksen.  
 Mo i Nord-Odal: Gunnar Lund.  
 Moelven: Simen Jensen.  
 Morskogen: Olaf Eriksen.  
 Moss: Einar Gerhardsen.  
 Mysen: Alfred Trønsdal.  
 Mugerud: Birger Aamodt.  
 Narvik: Nathali Nilsen.  
 Nesbyen: Alfr. Wätvik.  
 Nesodden: P. O. Breidal.  
 Nordli, Asmaløy: Magnus Johansen.  
 Nore: Peder Løwe.  
 Notodden: Trygve Lie.  
 Oltedal: Johannes Johnsen.  
 Opdal: Ludvik Enmo.  
 Oslo: Martin Tranmæl, Chr. H. Knudsen.  
 Otta: A. Guddal.  
 Rendalen, ytre: P. E. Vorum.  
 Risør: Wilhelm Gjertsen.  
 Rise: Olav Steinnes.  
 Rjukan: Johan Nygaardsvold.  
 Rollag: Wilhelm Olsen.  
 Røra: Egil Lie.  
 Røros: K. Nordanger.  
 Rørvik: Øivind Skjaanes.  
 Sandvika: O. Sporpind.  
 Sande: Nils Gjerset.  
 Sander: Daniel Vikin.  
 Sandefjord: Sverre Sivertsen.  
 Selsbak: Kr. Rothaug.  
 Sand i Nord-Odal: Gunnar Lund.  
 Sandnes: Adolf Olsen.  
 Selvik: Johannes Fischer.  
 Seem i Snåsa: Olaf Flotvik.  
 Skarnes: Daniel Vikin.  
 Ski: Arnfinn Vik.  
 Skotfoss: Edv. Stenklev.  
 Skåbu: M. Høgåsen.  
 Slemmestad: Nic. Næs.  
 Solbergelven: Torbjørn Henriksen.  
 Solemskogen: Hjalmar Waage.  
 Sokna: Trygve Engebretsen.  
 Sparbu: Albert Moen.  
 Spikkestad: O. Solumsmoen.  
 Spydeberg: Herm. Haugerud.  
 Stavanger: Olaf Johansen.  
 Strømmen: Olav Hindahl.  
 Steinvik: E. M. Brendholen.  
 Steinkjær: Ole Øisang.  
 Stange: Johan Andersen.  
 Svarstad i Lardal: Anders Mik-  
 kelsen.  
 Svene: C. Wallen.  
 Svolvær: Lars Heiberg.  
 Støren: Gitta Jönsson.  
 Seterstøa: A. F. Løchen.  
 Surnadal: J. Furset.  
 Setre i Hurum: G. E. Stubberød.  
 Sørliand: M. Røkeberg.



Tofte i Hurum: B. Flood-Engelbretsen.	Vennesla: Haakon Hoff.
Tranby: Henry Karlsen.	Verdal: Ivar Skjaanes.
Trondhjem: Alfred Madsen.	Vikersund: Johan Schwingel.
Tromsø: Oscar Torp.	Voss: Olaf Andresen.
Tyristrand: Normann Egeland.	Vågå: Aldor Ingebrigtsen.
Ulefoss: Ole M. Fredriksen.	Våler i Solør: K. T. Sjøli.
Vestfossen: Øistein Martinsen.	Ørje: Jørgen Hustad.
Veggli: Wilhelm Olsen.	Østre Moland: Oscar Andersen.

### Kvinnesekretariatet.

Efter landskvinnekonferansen i september 1925 har sekretariatet hatt følgende sammensetning: Formann Sigrid Syvertsen, sekretær Thina Thorleifsen, viceformann Rachel Grepp, øvrige styremedlemmer: Marta Nielsen, Gudrun Jacobsen, Valdemar Nielsen, Amandus Holthe med Anna Lein, Marie Bøe, Rosa Marthinsen, Ester Karlsen og Erling Anthonsen som suppleanter.

#### Møter.

Der er i året 1926 vært avholdt 11 sekretariatsmøter, hvori 51 saker er blitt behandlet. Der er bl. a. sendt Socialdepartementet følgende henstilling angående departementets forslag om revidering av «Lov om forsørg for barn av 1916»: I anledning av at lov om forsørg for barn skal revideres henstiller Det norske Arbeiderpartis Kvinnesekretariat til det ærede departement om at loven forandres derhen, at den ikke bare omfatter ugifte og forlatte, men også gifte kvinner som er kommet i økonomiske vanskeligheter på grunn av arbeidsledighet, sykdom, drikkfel-dige ektefeller o. s. v.

Vi finner ennvidere at det vilde være bedre for vedkommende kvinne som får disse bidrag, om tiden blev forlenget til 9 måneder efter fødselen mot den nuværende tid 6 måneder, selv om beløpet pr. måned blir litt mindre. Dog må ikke dette være så knapt at det er utilstrekkelig.

Likeledes henstiller sekretariatet at de bidragsberettigede kvinner må beholde sitt bidrag i kretssykekassen, da beløpet på forhånd er så knapt.

Vi vil også henlede det ærede departements oppmerksomhet på, at det vilde være mere betryggende om utvalgene som har med dette å gjøre, blir opnevnt av kommunestyrene. Vi mener at hele utvalget skal avgjøre saken, ikke som nu et medlem av utvalget.

Sekretariatet er opmerksom på at bidragene ikke er søkt i så stor utstrekning som loven gir anledning til. Dette tror vi skyldes den tunge og innviklede administrasjon som nu eksisterer. Vi finner derfor at en forenkling er nødvendig og vil derfor peke på, at de som søker bidrag må kunne henvende sig direkte til helserådet uten å gå om bidragsfogden.

Vi håper at det ærede departement tar tilbørlig hensyn til vår uttalelse, da vi tror at disse forandringer vil ha stor betydning for de ulykkelig stillede kvinner.

#### *Agitasjonen.*

Den årlige agitasjonsuke som blev holdt i begynnelsen av mars, blev i alle deler vellykket.

Av de største møter kan bl. a. nevnes: Sigrd Syvertsen talte på Jevnaker, Økern og Bjørkelangen. Helga Karlsen talte på Horten, Krogstadelven og på 3 store møter i Oslo. Marta Nielsen i Sande, Sandvika og i Oslo. Aldor Ingebrigtsen i Askim og på Mysen. Einar Gerhardsen i Oslo. Oscar Torp i Oslo og på Grorud. Martin Tranmæl på Lierstranden. Konrad Knudsen på Hønefoss. Godtfred Gran på Steinkjær og Byafossen. Thina Thorleifsen talte på Aamodt, Rjukan, Mjøndalen, Høvik, Kjelsås, Abildsø, Brandbu, Risør, Eydehavn, Arendal, Kristiansand, Vågsbygden, Vennessla, Mandal, Mosby og Gjerstad, Odda, Tyssedal og Voss.

Fra alle steder meddeltes at der var fullt hus, og 6 nye kvinneavdelinger blev dannet, efter Sigrd Syvertsens foredrag på Bjørkelangen og efter Thina Thorleifsens foredrag i Risør, Vågsbygden, Mosby, Gjerstad og Odda.

Av enkeltforedrag har Kvinnesekretariatets medlemmer holdt følgende foredrag: Sigrd Syvertsen 22, Marta Nielsen 17, Rachel Grepp 3 og Thina Thorleifsen 67. Tilsammen 109 foredrag.

#### *Nye kvinneavdelinger.*

Foruten de 6 nye avdelinger som blev dannet i agitasjonsuker blev der efter foredrag av Olga Fischer dannet kvinnegruppe på Spikkestad, Marta Nielsen i Solumskogen og Thina Thorleifsen på Hen. Dessuten er der dannet kvinneavdeling i Sauda, Nitedal, Fjellstrand og på Gran. Tilsammen 13 nye avdelinger. Efter de opplysninger som foreligger til sekretariatet, teller partiet 167 kvinneavdelinger, men vi kan gå ut fra at tallet er henimot 200.

*Representasjon.*

På kvinnekonferanser har sekretariatet vært representert ved følgende: Akershus fylkeskonferanse den 24 januar, Thina Thorleifsen. Hedmarks fylkes årsmøte den 7 februar, Marta Nielsen. Østfold fylkes konferanse i februar, Thina Thorleifsen. Vestfold fylkeskonferanse den 6 mars, Marta Nielsen. Buskerud fylkeskonferanse i mars, Sigrud Syvertsen. Østfold fylkeskonferanse i juli og på formannskonferanse i Akershus i september, Thina Thorleifsen. Fylkeskonferanse i Drammen, Marta Nielsen.

Dessuten har Kvinnesekretariatet vært representert på fellesmøter av kvinneavdelinger i Buskerud (Steinberg og Strømmsgodset) og Mjøndalen ved Helga Karlsen.

*Samlingen.*

I anledning klassesamlingen har Kvinnesekretariatet hatt et fellesmøte med Norges socialdemokratiske Kvinneforbunds centralstyre. På dette møte blev man enig om å nedsette en felleskomité på 3 medlemmer fra hver av de 2 kvinneorganisasjoner samt 2 representanter fra den store forhandlingskomité til å føre forhandlingene om den fremtidige organisasjonsform for kvinnebevegelsen.

Komitéen som har bestått av Sigrud Syvertsen, Thina Thorleifsen, Marta Nielsen og Oscar Torp fra vårt parti og Inger Kristiansen, Helga Ramstad, Ragnfrid Grue og Olav Oksvik fra Det socialdemokratiske Parti, har holdt 2 møter, hvorfra der foreligger så godt som en enstemmig innstilling i saken.

*«Arbeiderkvinnen».*

Kvinnesekretariatets beslutning om at bladet skulde utkomme i et større format, er effektivert. Bladet har utkommet en gang i måneden undtagen i juli, da det nummer på grunn av ferien blev slått sammen med augustnummeret.

*Thina Thorleifsen.*

**Ungdomsfylkingen.**

Ungdomsfylkingens centralstyre har i år bestått av: Hjalmar Dyrendahl, formann, Rolf Gerhardsen, viceformann, B. Flood-Engebreetsen, redaktør, Arne Paasche Aasen, Armand Malmstrøm, Hildur Eriksen og Alf Agnor. Det norske Arbeiderpartis representant har vært Einar Gerhardsen. Fylkingens representanter i hovedstyret for «Røde Speidere» har vært Per Lie og Reidar Roos. Som medlemmer av Barnefyl-

kingens styre har for Fylkingen møtt Hildur Eriksen og Johan Sandtrø. Fylkingens representant i partiets centralstyre har vært Rolf Gerhardsen med Flood-Engebretsen som suppleant.

*Organisasjon:* I året er der stiftet 20 nye ungdomslag og Fylkingens medlemsantall er vokset fra 6 000 til henimot 7 500 medlemmer. Dessuten er distriktsorganisasjonen i Namdalen gjenopptatt.

*Agitasjonen:* Der er i årets løp holdt en rekke agitasjonsforedrag. Dessuten en turné i Opland med Wilhelm Gjertsen som taler. I Trøndelag med Flood-Engebretsen som taler, og dessuten var Flood-Engebretsen i Nordland i sommer. I forbindelse med den landsomfattende agitasjonsuke som Fylkingen hadde fra 10 til 25 oktober, arrangertes der en turné omfattende Aust-Agder, Vest-Agder, Rogaland, Bergen og fylkene med Hjalmar Dyrendahl som taler. Og samtidig en turné i Vestfold, Buskerud og Telemark med Flood-Engebretsen som taler. På disse turnéer er der tilsammen holdt ca. 60 foredrag for tilsammen 6 500 tilhørere.

*Det faglige arbeide:* Der er i årets løp utsendt flere cirkulærer til lagene. Og der er også holdt en rekke foredrag i lagene om de faglige spørsmål som det har vært diskusjon om.

Likedan har «Den Røde Ungdom» behandlet dette i en rekke artikler redaksjonelt og ved bidrag fra Fylkingens faglige leder. Der er også fra Fylkingens folk foretatt flere aksjoner mot streikebrytere.

Om det antimilitære arbeide henvises til Fylkingens og partiets felles antimilitære utvalgs rapport, som er inntatt i nærværende beretning.

*Idrettsarbeidet:* Arbeideridretten er i år fra Fylkingens side vist stor oppmerksomhet. «Den Røde Ungdom» utkom i årets 3 første måneder, inntil forbundets eget organ, «Arbeideridrett», begynte å utkomme, i 8-sidig format, hvorav 2 sider var overlatt arbeideridretten. Likedan er det på initiativ av våre lag og medlemmer dannet en rekke nye arbeideridrettslag. Arbeidernes Idrettsforbunds rekrutteringsarbeide i 1926 er hovedsakelig foretatt av Fylkingens medlemmer.

*Studiearbeidet:* I Fylkingens lag er der i årets løp opprettet en rekke studiecirkler. Man kan ganske sikkert gå ut fra at over halvparten av Fylkingens lag har hatt studiecirkler igang.

#### *Edruelighetsarbeidet:*

Fylkingens stilling i edruelighetsarbeidet har bestandig vært klar. På ungdomskonferansen i Hokksund i sommer, hvor der var fremmøtt

representanter fra ca. 25 lag fra 5 forskjellige fylker, blev følgende uttalelse enstemmig vedtatt:

«I erkjennelsen av at alkoholmisbruken er en stor og alvorlig fare for arbeidernes organisasjonsvirksomhet og kamp, har Ungdomsfylkingens landsmøte gitt lagene i oppdrag å arbeide for at alle lagsmedlemmer blir personlige avholdsmenn.

For øvrig skal misbruk og bruk av alkohol innskrenkes ved å forbedre arbeidernes økonomiske og sociale livsvilkår og ved et planmessig opplysningsarbeide, innskrenkninger og reguleringer som til slutt må føres frem til alkoholforbud.

Under den forestående forbudskamp har Ungdomsfylkingen således til oppgave å arbeide for forbud.

Ungdomsfylkingen og dens medlemmer må dog klart gi uttrykk for at den ikke fører sin kamp efter de samme prinsipper som de mere eller mindre kristelige avholdsorganisasjoner. Ungdomsfylkingens forbudskamp må være et ledd i den omfattende klassekamp som Fylkingen ser som sin oppgave å delta i.»

Denne beslutning blev senere behandlet i en rekke lag som erklærte sig helt og fullt enig i den. Under forbudskampen deltok Fylkingens medlemmer aktivt i kampen og Fylkingen utgav sammen med partiet dr. Eivind Dahls brosjyre: Arbeiderne og forbudet.

Centralstyret har i desember måned sendt Regjeringen og Stortinget krav om at arbeidsledigheten blandt arbeiderungdommen må avhjelpes.

På forskjellige steder har lagene tatt op samme sak til behandling og reist krav til kommunestyrene om igangsettelse av arbeide for den arbeidsledige ungdom.

### Barnelagsarbeidet.

Landskomitéen har avholdt 7 møter og behandlet 12 saker. Dessuten er der vært avholdt 2 fellesmøter med Oslo Arbeiderpartis barnelags fellesstyre til drøftelse av «Den unge Kamerat»s utgivelse.

Av de meddelelser som er innkommet til landskomitéen, har barnelagsarbeidet vært drevet godt i Oslo, Trondhjem, Drammen, Orkanger, Tromsø, Gjeithus, Hokksund, Kjelsås, Høvik, Abildsø, Høyanger, Lierstranden, Namsos, Høibråten og Horten. Fra Hønefoss, Lillestrøm og Kolbotn er der kommet meddelelse om at barnelaget er foreløbig nedlagt. I Trondhjem er der innen laget dannet guttemusikkorps.

Barnefylkingen har tilsammen 18 barnelag.

«Den unge Kamerat» er utkommet med 5 nummer til en pris av 5 øre pr. stk. Bladets 3 første nummere redigertes av Ola Eventen og de 2 siste av Jul Hansen.

Landskomitéen har bestått av Jul Hansen, formann, Thina Thorleifsen, sekretær og kasserer. De øvrige styremedlemmer: Sigrid Syvertsen, Hildur Eriksen og Jahan Sandtrø.

## „Arbeiderbladet“.

Tross nedgangtiden har det vært et bra år for «Arbeiderbladet». Driftsresultatet har vært over forventning gunstig.

Abonnementsantallet har vært i sikker vekst. Stigningen har vært størst i Oslo og nærmeste distrikter.

I redaksjonen er det foretatt endel omplasing av personalet. Aksel Zachariassen fratradte efter eget ønske redaksjonssekretærstillingen for særlig å ta sig av utenlandsk arbeiderreportasje og annet arbeide i bladet.

Hjalmar Waage blev fra samme tid redaksjonssekretær.

Erling Lian sluttet i bladet 1 august.

Asbjørn Aamot er ansatt som fast tegner fra 1 januar 1927.

## Pressekontoret.

Arnold Wik fungerte som bestyrer av kontoret til november måned.

På grunn av forandring av arbeidsfordelingen i «Arbeiderbladet» overtok Kr. Aamot tilsynet med kontoret fra november.

## Partipressen.

I mai måned blev «Telemark Arbeiderblad» innstillet.

Efter sammenslutningen av vårt partis avdeling og det socialdemokratiske partis avdeling i Skien i tilslutning til vårt parti har «Telemark Socialdemokrat» forandret sitt navn til «Telemark Arbeiderblad» og er organ for vår partiavis for de nedre distrikter i Telemark. Fra å utkomme 3 dager i uken vil den fra først i januar utkomme som dagblad.

«Østerdalens Arbeiderblad»s utgave for Kongsvingerdistriktet, «~~Sør~~ Odal Arbeiderblad», er fra 1 desember erstattet med en selvstendig avis «Kongsvinger Arbeiderblad» som utkommer som dagblad.

«Dagningen», Lillehammer, som tidligere utkom 1 gang ukentlig, har fra oktober måned utkommet 2 ganger om uken.

Ved utgangen av 1926 hadde partiet 31 partiaviser. Av disse var 14 dagblad, 9 utkom 3 ganger ukentlig, 6 utkom 2 ganger ukentlig og 1 en gang om uken.

### *Partiaviser årsskiftet 1926—27.*

#### *Dagblader:*

«Arbeiderbladet», Oslo. Redaktør Martin Tranmæl.

«Arbeider-Avisen», Trondhjem. Redaktør Ole Øisang.

«1 Mai», Stavanger. Redaktør B. Olsen-Hagen.

- «Fremtiden», Drammen. Redaktør Torgeir Vraa.  
 «Østfold Arbeiderblad», Sarpsborg. Redaktør Jørgen Hustad.  
 «Sørlandet», Kristiansand. Redaktør Haakon Hoff.  
 «Nybrott», Larvik. Redaktør Ingjald Norstad.  
 «Tiden», Arendal. Redaktør Ola Solberg.  
 «Rjukan Arbeiderblad», Rjukan. Redaktør Jacob Friis.  
 «Vestfold Fremtid», Sandefjord. Redaktør Sverre Hjertholm.  
 «Opland Arbeiderblad», Gjøvik. Redaktør Nils Ødegaard.  
 «Hamar Arbeiderblad», Hamar. Redaktør Nils Hønsvald.  
 «Haugesund Arbeiderblad», Haugesund. Red. Thorvald Larsen.  
 «Kongsvinger Arbeiderblad». Redaktør Johs. Stubberud.  
 «Telemark Arbeiderblad», Skien. Redaktør Ole Hafnor.

*3 ganger ukentlig:*

- «Folkets Blad», Moss. Redaktør Nils Gjerseth.  
 «Folkets Røst», Askim. Redaktør Aksel Olsen.  
 «Akershus Arbeiderblad», Lillestrøm. Redaktør Hans Abelsnes.  
 «Tidens Krav», Kristiansund. Redaktør Jon Furset.  
 «Folkets Rett», Levanger. Redaktør N. Hallan.  
 «Namdalens Arbeiderblad», Namsos. Redaktør Arne Kvernvik.  
 «Nordlands Fremtid», Bodø. Redaktør Herm. Thornes.  
 «Nordlys», Tromsø. Redaktør Ingvald Jaklin.  
 «Vestfinnmark Arbeiderblad», Hammerfest. Red. Leif S. Olsen.

*2 ganger ukentlig:*

- «Fremover», Narvik. Redaktør Naftali Nilsen.  
 «Folkeviljen», Harstad. Redaktør Alfons Johansen.  
 «Finnmarken», Vardø. Redaktør Peder Holt.  
 «Folkets Frihet», Kirkenes. Redaktør Martin Aune.  
 «Dagningen», Lillehammer. Redaktør Anton Andreassen.  
 «Arbeidets Rett», Røros. Redaktør Per Foras.

*1 gang ukentlig:*

- «Dunderlandsdølen». Mo i Ranen. Redaktør R. Knudtson.

*Tidsskrifter og ukeblader.*

- «Det 20. Århundrede» (4 ganger årlig). Redaktør Oscar Torp.  
 «Arbeiderkvinnen» (1 gang månedlig). Redaktør Thina Thorleifsen.  
 «Den Røde Ungdom» (1 gang ukentlig). Red. B. Flood-Engbretsen.  
 «Den uge Kamerat» (1 gang månedlig). Komité.

## Det norske Arbeiderpartis forlag.

Den av partiets virksomheter som hårdest blev rammet av nedangstiden, var forlagsvirksomheten. Arbeidernes synkende kjøpeevne ved siden av arbeidsløsheten vanskeliggjorde omsetningen av litteratur som særlig er beregnet på arbeiderne. Dertil kom den oprivende partistrid som på mange plasser umuliggjorde organisering av studie- og skolevirksomheten.

Til tross for dette har forlaget i år større omsetning enn i de siste år. Dette vidner om fornyet interesse blandt arbeiderne.

Det er i årets løp fra forlagets side lagt an på å få omsatt forlagets bøker og brosjyrer fra tidligere år. Både fordi denne litteratur i sig selv er så verdifull lesning og ved å få omsatt denne vil forlaget bli satt i stand til å utgi ny litteratur.

Bokpakker og foreningsbiblioteker er det solgt et betraktelig antall av.

Av ny litteratur er utgitt Aleksander Berkmann: En anarkists erindringer.

For øvrig er utgitt de årlige publikasjoner:

Maidagen.

Arbeidets Jul.

Arbeiderkalenderen.

Oplagene er utsolgt.

Likeledes er utgitt:

Politiske kampsørsmål.

Oivind Dahl: Arbeiderne og forbudet.

## Den antimilitære virksomhet.

### *Rapport fra det antimilitære utvalg.*

Der har i år vært øvelser på 23 ekserserplasser. Etter de fastsatte bestemmelser skulde en tredjedel av de vernepliktige trekkes fri fra eksersis og det var på en rekke steder i landet i øinefallende at flere av Ungdomsfylkingens mest interesserte medlemmer blev trukket fri fra tjeneste.

På et tidlig tidspunkt sendte utvalget ut cirkulærer til ungdomslag og partiforeninger om forberedelser til organisering av antimilitære grupper. Der blev også i partipressen offentliggjort et opprop om det samme. I Trondhjem og Oslo blev der avholdt møter av rekruttene før avreisen og på disse møter blev antimilitære grupper organisert.



Av agitasjonsmateriell var der fra ifjor tilbake 2500 av brosjyren «Tenk og Velg». Av nytt er der iår trykt 7000 av en brosjyre «Tenk Selv», som er et utdrag av stortingsdebatten om Trandumaffæren, og dessuten et nytt oplag på 10 000 av marsjsangene. «Den Røde Ungdom» er også utkommet med et par spesielle antimilitære nummere. Alt agitasjonsmateriell er sendt til fylkeslag eller ungdomslag i nærheten av hver eneste eksersisplass i landet, undtatt Nordfjordeid, hvor det heller ikke iår lykkedes å skaffe forbindelser.

Utvalget sendte spesiell anmodning til parti- og ungdomsorganisasjonene i en rekke distrikter om å utgi soldataviser. Der blev også stillet i utsikt tilskudd fra partiet til sådanne aviser, men anmodningen blev allikevel ikke efterkommet noget sted utenfor Oslo.

Under agitasjonen på moene var man iår forberedt på sterkere motstand. Fedrelandslaget hadde skrytt av at de iår skulde møte frem og motvirke vår agitasjon og under interpellasjonsdebatten i Stortinget hadde både justis- og forsvarsminister gitt beskjed om at der skulde settes en stopper for den «forsvarsfiendtlige agitasjon».

Efter den oversikt utvalget har var Det norske Arbeiderpartis og Ungdomsfylkingens medlemmer alene om arbeidet på moene iår. Hverken Fedrelandslag, nykommunister, socialdemokrater eller andre organisasjoner har vist sig. Mellbyes interpellasjon hadde heller ikke den tilsiktede virkning, idet officerene nettop på Trandum iår har tillatt den samme agitasjon som de ifjor arresterte både militære og civile for.

Av de innkomne rapporter fremgår det at der er utført agitasjonsarbeide i Fredrikstad av fylkeslaget i Østfold, på Helgelandsmoen av ungdomslaget i Hønefoss, på Hvalsmoen av en lagskamerat fra Oslo som var rekrutt der, på Heistadmoen av lavskamerater fra Kongsberg, på Maldemoen av ungdomslaget i Stavanger, på Værnesmoen av fylkeslaget i Trøndelag og på Aur, Gardermoen og Trandum av partiet og fylkeslaget i Oslo og Akershus. Fra de øvrige ekserserplasser har det tross gjentagende purringer ikke vært mulig å få rapport.

«Soldatavisen», spesielt organ for rekruttene på Aur, Gardermoen og Trandum, er også iår utkommet med 4 nummer. Dessuten er der trykt et spesielt opprop til rekruttene i Jegerkorpset. Der blev også i nærheten av Trandum holdt et møte og et stevne med foredrag for rekruttene.

Også iår er der foretatt endel arrestasjoner. Således blev den antimilitære leder for fylkeslaget anholdt under agitasjon i Fredrikstad, og Flood-Engebreetsen og senere Gottfred Gran på Værnesmoen. Alle disse blev dog løslatt med en gang. På Helgelandsmoen blev Nils Helum, formannen i ungdomslaget på Hønefoss, arrestert og holdt i vare-

tekstarrest i 4 dager. Per Lie og Einar Gerhardsen blev anholdt under agitasjon på Gardermoen og senere på Trandum. Man vet ennå ikke om der vil bli reist tiltale mot nogen av disse.

Også på Horten er der i år utført endel agitasjonsarbeide, idet en av lagskameratene fra Oslo har avtjent sin verneplikt i marinen. Han har delt ut brosjyrene, sangheftene og «Den Røde Ungdom». Alt sammen er blitt godt mottatt av gastene, og officerene har tillatt utdelingen uten nogen særlige innvendinger.

Utvalget har inntrykk av at der i år er utført endel mere arbeide enn ifjor. Retningen er således riktig. Men i de fleste distrikter mangler våre medlemmer tilsynelatende både interesse og pågåenhet til å få den riktige fart over dette viktige arbeide. Av særlig betydning vilde det være om man på de største ekserserplassene kunde utgi soldatavisser. For Oslos vedkommende har de vist sig å være et helt utmerket agitasjonsmiddel.

Det antimilitære utvalg har i år bestått av Oscar Torp, Hj. Dyrendahl og Einar Gerhardsen fra partiet og Flood-Engebreetsen og Armand Malmstrøm fra Fylkingen. Einar Gerhardsen har fungert som formann.

## Partiets internasjonale stilling.

### *Det internasjonale Informasjonsbyrå.*

Landsstyret behandlet i møtet 30—31 januar beslutningene på Informasjonsbyråets konferanse i desember 1925. Disse beslutninger er inntatt i beretningen for 1925.

I anledning disse beslutninger vedtok landsstyret i møte 31 januar følgende uttalelse:

#### I.

Manifestet til de russiske arbeidere og arbeidende bønder samt resolusjonen mot terroren gir man sin tilslutning, likeledes retningslinjene for byrået.

#### II.

*Ad uttalelsen om den politiske situasjon.* Det er landsstyrets opfatning at tross alle de innvendinger som kan gjøres mot Moskvaregjerings diplomati, representerer dog Sovjet-Russland de russiske arbeidere og bønder, og det kan derfor heller ikke i sin utenrikspolitikk vurderes på samme måte som de kapitalistiske stater. Ved selve sin eksistens betyr Sovjet-Russland en støtte for verdensproletariatet. Med denne bemerkning gir man uttalelsen sin tilslutning.

## III.

*Ad Meyers beretning.* Landsstyret tar til etterretning Meyers vurdering av konferansens saklige arbeidsform og av den opriktige, almindelige vilje til samarbeide, og uttaler sin glede over dette forhold.

Informasjonsbyrået har i årets løp holdt 2 konferansemøter, begge i Paris 12—13 og 26—28 juni.

I disse konferanser deltok representanter fra de tilsluttede partier i Frankrike, Italia, Russland, Ukraine og Norge. Fra vårt parti deltok Oscar Torp som representant, dessuten møtte Haakon Meyer som medlem av byråets arbeidsutvalg. ..

På den første konferanse blev det utarbeidet forslag om byråets videre arbeide. Forslaget blev omsendt til de respektive partier til behandling og uttalelse. Ny konferanse blev så holdt 26—28 juni, hvor følgende beslutninger blev vedtatt:

*Den internasjonale klassesamling.*

Siden verdenskrigens slutt er utviklingen stadig gått i samme retning. Det kapitalistiske regime er gått ødelagt ut av den konflikt det selv hadde foranlediget og som det selv bærer ansvaret for. Alle tegn viser at en samfundsordning er i ferd med å forsvinne: krigsfarene som tjener til påskudd for stadig rustning, som igjen på sin side skaper ny krigsfare, finanskrisene som har herjet de fleste land og som i sin rekkevidde overgår alle de tidligere, de økonomiske kriser som herjer de stater som har undgått de finansielle vanskeligheter og som gir foranledning til en enorm arbeidsløshet, leveomkostningenes stigning, middelklassens proletarisering, denne middelklasse som ansåes som basis for den borgerlige demokratiske stat, alt vidner om vår samfundsordens forfall.

Vi ser den styrte sammen. Den revolusjonære periode er allerede begynt, ved revolusjonen i Russland 1917, ved omveltningene i Central-Europa 1918—19. Fra England til Balan er der krisetilstand i Europa.

Tiden da proletariatet skulde frigjøre sig, skulde nu være inne, og dog har man kunnet si om det borgerlige samfund at det er stabilisert. Det er i det øieblikk da arbeiderklassen logisk skulde ta makten, og samtidig med at den slo ned den herskende klasse, opheve det kapitalistiske lønssystem, at den overalt viker tilbake for sine undertrykkere, politisk som økonomisk.

Kapitalistiske diktatorer som støtter sig til vebnet makt, har tatt makten i en del av Europa for å redde besiddende klassers herredømme (Tyskland, Italia, Spania, Grekenland, Bulgaria, Portugal, Ungarn), og også der hvor disse diktatorer ikke formelt regjerer, pågår offensiven mot de vunne friheter (Jugoslavia, Rumenia). Andre steder forbereder de sig til maktovertagelsen. I Tyskland viser sig klarere og klarere den gamle militær- og pilitietats avskyelige ansikt bak den fiktive demokratiske republikk. Tyskland har som president en mar-

skalk som roser sig av å være sin keiserlige herres representant og som ved alle anledninger favoriserer monarkistene.

Fascismen forsøker å seire i Frankrike, i Belgia og i andre land. Et personlig herredømme truer Polen. Den konservative engelske regjering har, med de liberales samtykke, satt ut i livet diktatoriske forholdsregler under generalstreiken, og den lar nu disse fortsett bestå. Trade-Unions eksistens trues og de mest elementære friheter er undertrykket eller angrepet.

Tusenvis av arbeidere er falt i de siste år, enten for de voldsangrep som staten selv forordner eller for morderes revolvere.

Ved storindustriens opståen blev retten til produksjonsmidlene fratatt arbeiderne, idag fratar man dem retten til forbruk, idet alle ting fordyres slik at reallønnen går enormt ned. Men arbeidsgiverne er ennu ikke tilfredsstillet. De siste tiders begivenheter i Storbritannia viser oss at der finner sted en storstilet kampanje for lønnsnedslag og for forlengelse av arbeidstiden. Der er ingen tvil om at denne kampanje vil bli internasjonal. Arbeidsgiverne utnytter i sin kamp mot arbeiderne også arbeidsløsheten, som skaper en stadig større og fattigere arbeidsløs reservearmé.

Arbeiderne er dessuten tynget ned av det borgerlige skattesystem, som velter over på dem følgene av den kapitalistiske stats bankerott. Bøndene, for hvem jorden selv er produksjonsmidler, er i mange land berøvet muligheten for å dyrke den, fordi storbøndene har bemektiget sig den. Og i de samme land belaster staten dem med skatter, mens kapitalen som kynisk benytter den mest utpregede åger og storindustrien, gjennom den stadige prisstigning på alle produkter, opkrever hver sin del av byttet.

Dette er proletariatets skjebne. I stedetfor å frigjøre sig, blir det gjenstand for stadig tyngre slaveri. Dets eksistens, materielt som åndelig, er vanskeligere enn noen gang før.

Hvis det fremdeles lykkes borgerskapet å dominere det og endog tilføie det nye nederlag, er det fordi proletariatet er splittet. De problemer som verdenskrigen stillet, har ført til denne splittelse. Enkelte deler er gått med på det beklagelige samarbeide med den besiddende klasse, andre er gått til en diktatorisk centralisme og en dogmatisk og demagogisk sektarisme som opprettholder splittelsen av de revolusjonære krefter og dermed medvirker til proletariatets nederlag.

Ved alle midler utnytter den borgerlige stat arbeiderklassens splittelse, ved korrupsjon og appell til samarbeide med borgerskapet eller ved terrorisme. Den vet at den har intet å frykte så lenge enheten ikke er gjenoprettet og at den vil komme over alle kriser, hvor dyptgående og ruinerende de enn er, så lenge arbeider står mot arbeider.

I samlingen ligger redningen — å nøle med å virkeliggjøre den, er å forverre den fare som truer oss.

Alene gjennom samling kan proletariatet forhindre krigen, slå fascismen ned, der hvor den har seiret, som der hvor den spirer frem. Alene gjennom samling kan det høine sin levestandard, og, når det har seiret i den nødvendige defensive kamp, gå over til den offensive som skal knuse det borgerlige samfund og vinne makten for proletariatet.

Og denne samling må gi sig uttrykk i en eneste Internasjonale omfattende hele arbeiderklassen, en Internasjonale som må baseres på en streng aksjonsdisiplin og på muligheten for alle avskjninger av den socialistiske tanke å kunne uttrykke sig fritt. En eneste Internasjonale som uttrykker hele arbeiderklassens kollektive vilje og som nødvendigvis må være orientert mot den revolusjonære socialismes prinsipper.

Hvis denne samling ikke er mulig idag, så må den forberedes. En lojal tilnærmelse for å opnå en samlet aksjon av alle organisasjoner, nasjonale som internasjonale, som bekjenner sig til socialismen, må finne sted uten nølen.

Denne tilnærmelse kreves sikkerlig av de store arbeidermasser som er trette av så mange indre kamper. trette av den voldsomme undertrykkelse de er utsatt for.

Independent Labour Partys og den engelsk-russiske komités, Det norske Arbeiderpartis og Union Socialiste-Communistes initiativ gir uttrykk for proletariatets innerste ønske. Det er av alle disse årsaker de revolusjonære socialistiske partiers byrå har vedtatt de følgende beslutninger:

I betraktning av at reaksjonen har fått fotfeste i alle verdens land, er proletariatets organisatoriske og aksjonsmessige forening nu den største styrke som kan tilføres arbeiderklassen til dens forsvar og til dens seier.

Byrået konstaterer at denne samling, som man erkjenner er nødvendig, hittil bare har vært en abstrakt idé, om enn samlingstanken har hatt stor fremgang blandt verdensproletariatets brede lag.

Byrået konstaterer at samlingens virkeliggjørelse i de enkelte land vanskeligjøres, så lenge der ikke har funnet sted en internasjonal samling. Byrået hilser med glede de bestrebelsers som er gjort for å gjenoprette enheten og beslutter å opta et praktisk og positivt arbeide med det mål å realisere den proletariske enhet.

*Det beslutter derfor:*

1. Å sette sig i forbindelse med Independent Labour Party for å undersøke muligheten for en kontakt med dette parti, i den hensikt å opnå en fellesoptreden til fordel for proletariatets samling.
2. Å henvende sig til Schweiz socialistiske Parti for å anmode dette om å støtte det videre arbeide for enheten.
3. Å henvende sig til den engelsk-russiske komité og anmode denne om å presisere sine mål og redegjøre for den øieblikkelige situasjon.
4. Å delta i enhver internasjonal debatt som gir anledning til å propagandere samlingsidéen.
5. I det givne øieblik og efter et tilstrekkelig forutgående arbeide å ta initiativet til en konferanse av de to eksisterende Internasjonaler, de revolusjonære socialistiske partiers byrå og de partier som er uten internasjonal forbindelse for i praksis å virkeliggjøre en samlet internasjonal defentiv og offensiv aksjon av proletariatet.

På den annen side forplikter de partier som er tilsluttet byrået sig til:

1. Å gjøre proletariatets samling til det vesentligste mål for sin agitasjon.
2. Å benytte enhver leilighet til å propagandere samlingen på grunnlag av de prinsipper som blev vedtatt på byråets konferanse i desember 1925 og efter de linjer som er presisert i denne beslutning.

#### *Ungdomsbevegelsen og ungdomskonferansen.*

Efter sekretærens beretning om ungdomsbevegelsen i de forskjellige land og efter å ha fått referert skrivelser fra enkelte ungdomssekksjoner beslutter konferansen:

- a) En internasjonal ungdomskonferanse skal innkalles på samme tid og sted som den næste byråkonferanse avholdes (desbr.—januar);
- b) inntil da skal arbeidsutvalget for de r. s. p. b. stille sig til disposisjon for de forskjellige lands ungdomsbevegelser og forberede den nevnte konferanse.

I centralstyremøte 12 juli besluttedes enstemmig å godkjenne beslutningene.

### **Forbudsavstemningen.**

Angående partiets stilling til forbudsavstemningen vedtok landsstyret følgende beslutning:

Under henvisning til partiets edruelighetspost som er sålydende:

Bekjempelse av alkoholondet ved forbedring av de økonomiske og sociale vilkår, med innskrenkning og regulering. Streng håndhevelse av edruelighetslovgivningen.

Spørsmålet om forbud avgjøres ved folkeavstemning. Kampen mot alkoholondet må til slutt føres frem til totalforbud.

må landsstyret opfordre partiorganisasjonene og partipressen om å yde sin medvirken til at brennevinsforbudet blir oprettholdt.

Agitasjonen for brennevinsforbudet må føres på grunnlag av partiets retningslinjer og politiske syn. Landsstyret må derfor fraråde at partiorganisasjonene danner felleskomitéer sammen med de almindelige forbudsorganisasjoner.

Det er ikke tillatt for partimedlemmer eller partiorganisasjoner å tiltre antiforbudskomitéer.

## Arbeidsløshetsspørsmålet.

Arbeidsløshetsspørsmålet blev inngående drøftet på landsstyremøtet i desember. Under møtet blev det nedsatt en redaksjonskomité som fremla følgende forslag:

Den voldsomme økonomiske krise som idag gjennomryster det kapitalistiske samfund truer med fullstendig å lamme produksjonslivet og ødelegge den norske arbeiderklasse. Denne krise som rammer hele den arbeidende befolkning, industriarbeidere, bønder, fiskere og funksjonærer kan bare overvinnes ved planmessig arbeide for å utvikle landets naturlige produksjonsmuligheter.

Herunder vil det bli uomgjengelig nødvendig straks å innføre moratorium for de vanskeligst stillede arbeiderbønder og fiskere, treffe effektive foranstaltninger mot den ødeleggende renteutplyndring å foreta en nedskjæring av så vel den offentlige gjeld som den gjeld der påhviler produksjonsmidlene.

Den økonomiske krise, arbeidsløsheten og de ting som står i forbindelse hermed har vært inngående drøftet av landsstyret. Til å utforme de krav arbeiderklassen må stille og de retningslinjer som må følges for å opnå en effektiv løsning av disse spørsmål beslutter landsstyret å nedsette en komité på fem medlemmer som snarest mulig fremlegger forslag til et omfattende økonomisk program.

Forslaget blev enstemmig vedtatt. Som medlemmer av komitéen blev valgt Alfred Madsen, Ingv. Rastad, Edv. Bull, Chr. Hornsrud og Andr. Moan.

Imidlertid blev arbeidsledighetsspørsmålet behandlet i felleskomitéen for klasesamling i møte 11 desember og komitéen besluttet å nedsette en engere komité for å fremkomme med forslag til et omfattende økonomisk program som skal forelegges samlingskongressen.

## Klassesamlingen.

Partiets landsmøte i september behandlet samlingsspørsmålet inngående og bemyndiget landsstyret til så snart tiden ansåes gunstig å innby de andre arbeiderpartier til klassesamling eller eventuelt innkalle en samlingskongress. I henhold til denne bemyndigelse blev samlingsspørsmålet optatt til behandling i centralstyret i desember måned — efter kommunevalgene. Tiden blev ansett for gunstig for et nytt fremstøt og den 11 januar blev landsstyret innkalt til møte 31 januar.

Det kommunistiske Parti fikk i løpet av høsten ordre fra Kominterns eksekutivkomité om å fremme forslag om dannelselse av et norsk Labour-Party, en parole som partiet selv nogen måneder i forveien på det kraftigste hadde tatt avstand fra. Forslaget blev reist i Bygningsarbeiderforbundets landsstyre i januar måned. Dette henstillet til sekretariatet å sammenkalle «en konferanse av representanter for de 3 arbeiderpartier til drøftelse av en organisasjonsform for den politiske arbeiderbevegelse som partiene kan godkjenne».

Sekretariatet etterkom denne henvendelse og vi mottok 21 januar følgende skrivelse fra sekretariatet:

Fra Norsk Bygningsarbeiderforbund har Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i skrivelse av 18 ds. mottatt meddelelse om at der på nevnte forbunds landsstyremøte i dagene 14—16 ds., hvor forskjellige spørsmål har vært oppe til behandling, også har vært spørsmål oppe om hvad der fra fagorganisasjonens side kunde gjøres for å skape et samarbeide mellom de politiske arbeiderpartier.

Efter forslag av Seim, Bergen, vedtok landsstyret følgende forslag:

«Landsstyret henstiller til sekretariatet å sammenkalle en konferanse av representanter for de 3 arbeiderpartier til drøftelse av en organisasjonsform for den politiske arbeiderbevegelse som partiene kan godkjenne.»

Ved saken behandling i sekretariatet fattedes følgende beslutning:

«I anledning henvendelsen fra Norsk Bygningsarbeiderforbund gir sekretariatet Landsorganisasjonens formann og en representant valgt av sekretariatet i oppdrag sammen med 2 representanter fra hver av de 3 arbeiderpartier ved en konferanse å søke bragt på det rene muligheten for en politisk samling.»

Til å delta i konferansen sammen med formannen valgtes Rungstad.

I henhold til ovennevnte beslutning tillater vi oss å anmode det ærede partis styre til å opnevne 2 representanter for å delta i en konferanse om saken. Meddelelse om hvem som er opnevnt bedes velvilligst meddelt sekretariatet snarest mulig. Konferansemøtet kan så nærmere bli avtalt.»

Denne henvendelse kom altså til partiet efterat landsstyret var innkalt. Centralstyret etterkom innbydelsen til å delta i fellesforhand-



lingene og valgte Oscar Torp og Martin Tranmæl som partiets representanter. Som sekretariatets representanter i komitéen møtte Halvard Olsen og L. Rungstad, fra Det socialdemokratiske Parti Magnus Nilssen og Olav Oksvik og fra Det kommunistiske Parti Peder Furu-  
botn og Olav Scheflo.

Partiets landsstyre trådte sammen om formiddagen samme dag som fellesforhandlingene begynte. Det godkjente mottagelsen av sekretariatets innbydelse og vedtok følgende samlingsgrunnlag som samtidig blev landsstyrets mandat til partiets representanter i felleskomitéen:

1. De tre arbeiderpartier sammensluttes i ett parti uten organiserte fraksjoner. Det må være en forutsetning for en slik sammenslutning at det innenfor lojalitetens ramme skal være plass for de forskjellige syn som gjør sig gjeldende i arbeiderbevegelsen.

2. Det forenede arbeiderparti stiller sig foreløbig utenfor de stridende internasjonaler, men støtter bestrebelsene for internasjonal politisk så vel som faglig samling på klassekampens grunn. Partiet støtter enhver internasjonal aksjon som har til hensikt å forsvare arbeiderklassens felles interesser og erklærer sin solidaritet overfor den russiske sovjetrepublikk. Det søkes etablert et lignende skandinavisk samarbeide på det politiske som på det faglige område.

Under forutsetning av at de andre arbeiderpartier vil medvirke til dannelsen av et enhetlig parti opnevner hvert parti 3 medlemmer til en felleskomité. Landsorganisasjonens sekretariat anmodes om å la sig representere i komitéen. Denne komité utarbeider forslag til:

1. Program og retningslinjer for det forenede arbeiderparti, forbereder den organisatoriske sammenslutning og de spørsmål som henger sammen med partiets fremtidige oppbygging og ordningen av presseforhold m. m. og

2. i forståelse med sine respektive organisasjoner innkaller en samlingskongress som tar endelig stilling til komitéens forslag.

Landsstyret besluttet dagen etter — søndag 31 januar — å sende forslaget direkte og offisielt til de to andre arbeiderpartier og Landsorganisasjonen som grunnlag for klassesamling. Forslaget blev overensstemmende hermed sendt og offentliggjort 1 februar.

Fra Norges kommunistiske Parti mottok partiet 3 februar følgende svar på landsstyrets forslag:

«I anledning av det ærede centralstyres skrivelse av 1 februar skal centralstyret for Norges kommunistiske Parti tillate sig å uttale:

Vi ser i de forhandlinger som er optatt efter initiativ av sekretariatet for Arbeidernes faglige Landsorganisasjon en mulighet for å opnå politisk klassesamling i Norge. Under disse forhandlinger vil representantene for N. K. P. som for de andre partier få anledning til å fremlegge sine standpunkter.

Da vi ikke vil foregripe den utvikling som forhåpentlig vil følge av Landsorganisasjonens initiativ, er vi avskåret fra i nærværende skrivelse å komme inn på sakens realitet.»

Noget direkte svar på landsstyrets henvendelse mottok centralstyret ikke fra Norges socialdemokratiske Arbeiderparti.

De forhandlinger som førtes av representantene for de tre partier og Landsorganisasjonen etter dennes initiativ, førte imidlertid ikke til noget resultat. Den 15 mars mottok centralstyret følgende meddelelse fra Landsorganisasjonens formann:

«I komitémøte den 18 februar forutsattes det at komitéen skulde holde et avsluttende møte. Jeg ønsket imidlertid, før sådan avslutning fant sted, å bringe saken frem for sekretariatet.

I sekretariatets møte den 10 ds. blev der ved sakens behandling vedtatt følgende beslutning:

«Idet sekretariatet tar referatet fra de avholdte konferansemøter til etterretning, vil det uttale sin beklagelse over at det ikke er lykkedes å finne noget grunnlag for samling av de 3 politiske arbeiderpartier, hvilket var hensikten med sekretariatets innbydelse til konferansen.

Da det dessuten av referatet fremgår, at det av Landsorganisasjonens formann i møte den 18 februar fremsatte forslag til grunnlag for videre forhandlinger ikke vil kunne påregne ubetinget støtte fra de politiske partier, finner sekretariatet at ethvert ytterligere initiativ fra dets side i denne sak for nærværende er nytteløst.

Sekretariatet vil dog på det alvorligste henstille til de 3 arbeiderpartiers styrer å ofre all sin interesse på arbeidet for: Arbeiderklassens samling i politisk henseende.»

Idet jeg oversender denne beslutning tillater jeg mig å forespørre partienes representanter om de efter den vedtatte beslutning av sekretariatet finner det nødvendig å holde noget nytt møte eller om vi skal anse komitéens arbeide for avsluttet.

Deres skriftlige meddelelse herom imøtesees.»

Denne meddelelse blev behandlet av centralstyret 16 mars, hvor det blev besluttet å sende følgende henvendelse til Norges kommunistiske Parti og Norges socialdemokratiske Arbeiderparti:

«Efter de forhandlinger som er ført mellem Landsorganisasjonen og de 3 arbeiderpartier og den beslutning sekretariatet fattet i møte den 10 ds., må spørsmålet om dannelse av et Labour Party eller nedsettelse av samarbeids- eller enhetskomitéer ansees som helt bortfalt. Igjen står bare det forslag Det norske Arbeiderpartis landsstyre har lagt frem om samling av de 3 arbeiderpartier i ett arbeiderparti uten organiserte fraksjoner, en samling som bare er mulig ved at det forenede arbeiderparti foreløbig stiller sig utenfor de stridende Internasjonaler.

Dette forslag er tidligere oversendt den komité som på sekretariatets initiativ har forhandlet om mulighetene for samling og dessuten direkte til Landsorganisasjonens sekretariat og de socialdemokratiske og kommunistiske partiers styrer.

Vi må nu anmode det ærede styre om å gi svar på den henvendelse som vårt partis landsstyre har besluttet å rette til de to andre arbeiderpartier: *om de vil være med på samling i ett parti uten organiserte fraksjoner, et parti som da fore-*

*løbig må stille sig utenfor de to stridende Internasjonaler.* Hvis de andre arbeiderpartier er enig i dette samlingsgrunnlag, vil vi foreslå at det optas forhandlinger om programmer, retningslinjer, organisasjonsformer og de øvrige spørsmål som melder sig i forbindelse med en organisatorisk sammenslutning av de 3 partier.

Deres ærede svar imøtesees snarest og senest innen den 25 ds.»

Gjenpart herav besluttet også sendt sekretariatet. På henvendelsen mottok centralstyret bare svar fra Norges kommunistiske Parti innen fristens utløp. Svaret var sålydende:

Oslo den 25 mars 1926.

Det norske Arbeiderparti, Oslo.

I anledning av Deres skrivelse av 17 mars tillater vi oss å henvise til det forslag Elias Volan fremsatte i sekretariatets møte den 10 ds. Forslaget er behandlet og enstemmig godkjent av vårt partis centralstyre.

Det er sålydende:

«Nødvendigheten av en arbeidersamling på klassekampens grunn blev allerede fastslått i den enstemmige enhetsbeslutning på fagkongressen høsten 1925. De fellesforhandlinger som har vært ført etter initiativ fra Landsorganisasjonens sekretariat, har hatt til opgave å bringe på det rene muligheten for en politisk samling. I overensstemmelse med sekretariatets initiativ og i tilslutning til fagkongressens enhetsbeslutning og de fellesforhandlinger som har vært ført vil jeg foreslå

Sammen med representanter for de tre arbeiderpartier nedsetter sekretariatet en permanent enhetskomité. Denne komité's fornemste opgave må være arbeidet for dannelsen av lokale enhetskomitéer gjennom de faglige og politiske arbeiderorganisasjoner. Formålet må være sammenkallelse av en arbeidernes samlingskongress på bredt grunnlag, som kan forene den faglige og politiske arbeiderbevegelse i et fellesparti, uten betingelser for de respektive partiers og organisasjoners selvstendighet og internasjonale forbindelser.

Ved siden herav får enhetskomitéen til opgave:

1. Å fremme forslag som sikrer en fellesoptreden av den organiserte arbeiderklasse i kampen mot arbeidskjøperne og kapitaliststaten.
2. Å drøfte de faglige spørsmål, bl. a. med sikte på gjennomførelsen av praktiske foranstaltninger som kan styrke fagorganisasjonen organisatorisk og utvikle den til et kampvåben i arbeiderklassens egne hender.
3. Å drøfte spørsmålet om de omfattende bedriftsinnskrenkninger og arbeidsløsheten for å sikre de arbeidsløse effektiv støtte i deres kamp.
4. Å igangsette en landsomfattende faglig hvervningskampanje, som de respektive arbeiderpartier må støtte av all kraft.»

Centralstyret har ennvidere besluttet — forsåvidt Deres centralstyre ikke kan akseptere Volans forslag — å støtte det forslag som er fremlagt av Landsorganisasjonens formann under fellesforhandlingene.

Efter vårt centralstyres opfatning vilde nedsettelsen av en samarbeids- eller enhetskomité lette bestrebelsene for å oppnå en virkelig samling av de tre arbeiderpartier i et fellesparti.

Vi må derfor henstille til det ærede centralstyre om å støtte forslaget om nedsettelse av en samarbeids- eller enhetskomité og å medvirke til en samling på et sådant grunnlag at de internasjonale forbindelser kan oprettholdes.

Deres ærede svar imøtesees snarest.

Med kommunistisk hilsen.

Centralstyret besluttet efter dette i likhet med sekretariatet offentlig å konstatere:

«Det er for nærværende ved forhandling mellem arbeiderpartiene ikke mulig å samle de 3 partier i ett parti, idet det forslag som er fremlagt av vårt partis landsstyre ikke er godtatt av de andre arbeiderpartier.

Det norske Arbeiderparti, som har tatt initiativet til samling og som har arbeidet med spørsmålet i 2 år, vil dog fortsette sitt samlingsarbeide. Imidlertid må den aktuelle faglige situasjon nu opta alle organiserte arbeideres oppmerksomhet og krefter. Det vil derfor ikke fra vårt partis side hverken bli fremmet forslag eller truffet nogen beslutning i dette spørsmål før vårens tariffkamper er utkjempet.»

Først den 12 april svarte Norges socialdemokratiske Parti på centralstyrets henvendelse av 17 mars med å henvise til partiets landsstyremøte som trådte sammen i slutten av april måned.

Dette partis landsstyre holdt møte i begynnelsen av mai og centralstyret mottok 10 s. m. en skrivelse, sålydende:

«Vårt partis landsstyre holdt sitt ordinære møte igår, hvor bl. a. også samlingsspørsmålet var behandlet. Der fattedes følgende enstemmige beslutning i saken:

1. Da Det norske Arbeiderparti setter forhåndsbedingungen for optagelse av forhandlinger, er forslaget ikke egnet som grunnlag for videre forhandlinger om samling.

2. I tilslutning til hvad vårt landsmøte har uttalt om betydningen av at arbeiderklassen i vårt land atter kan samles i et enig parti, gir landsstyret centralstyret fullmakt til å foreslå og eventuelt ved tre representanter opta forhandlinger på *fritt grunnlag* for å bringe på det rene om der nu programmessig og prinsipielt finnes mulighet for samling.

I henhold til foranstående beslutning vil vårt centralstyre i de nærmeste dager la høre fra sig i denne sak.»

I centralstyrets møte 7 juni forelå følgende nye henvendelse fra det socialdemokratiske partis centralstyre:

«Vi har tidligere oversendt det ærede parti vårt landsstyres beslutning i samlingsspørsmålet.

I henhold hertil har vårt centralstyre på møte igår besluttet å foreslå at der optas forhandlinger om arbeiderklassens politiske samling.»

Centralstyret besluttet å erklære sig villig til å delta i en konferanse som anmodet og valgte Oscar Torp, Edvard Bull, Martin Tran-

mæl og Alfred Madsen som representanter til konferansen. Det socialdemokratiske parti meddelte 29 juni at det som forhandlere hadde valgt Magnus Nilssen, Hans Amundsen, Johs. Bergersen og Olav Oksvik.

På grunn av ferier og andre omstendigheter kom forhandlingene i stand først 24 august.

Komitéen tok da straks fatt på å diskutere de spørsmål, hvorom der var uenighet. Allerede i første forhandlingsmøte blev spørsmålet om stillingen til Internasjonalen reist av vårt partis forhandlere og det blev da av det socialdemokratiske partis forhandlere meddelt at de var villige til å diskutere dette spørsmål på like fot med de øvrige stridsspørsmål, men ønsket først å bringe på det rene om det for øvrig kunde tilveiebringes et grunnlag, hvorom man kunde samles.

Efter at man i et par møter hadde ført en almindelig debatt om de forskjellige spørsmål enedes man om å nedsette et engere utvalg til å utarbeide et utkast til prinsipielt program.

Utvalget fremla sitt forslag til prinsipielt program i samlet komité-møte 29 september.

For å bringe på det rene de to partiers centralstyres standpunkt til de vesentligste punkter, besluttet komitéen i samme møte efter forslag av vårt partis forhandlere å forelegge styrene følgende forslag til beslutning:

- «1. Samlingen skjer i ett parti uten organiserte fraksjoner.
2. Som prinsipielt program godtas det vedlagte av komitéen utarbeidede utkast.
3. Partiet stiller sig utenfor de stridende Internasjonaler, men arbeider for internasjonal samling på klassekampens grunn.»

Dessuten blev komitéen enig om, såfremt de to partiers centralstyret vedtok foranstående 3 punkter, straks å opta til behandling de praktiske spørsmål som melder sig i anledning samlingen.

I samlet komité-møte 11 oktober meddelte vårt partis forhandlere at centralstyret hadde godtatt det av komitéen fremlagte forslag i 3 punkter til beslutning om grunnlaget for samlingen.

Forhandlerne for det socialdemokratiske parti meddelte at deres partis centralstyre hadde godtatt punkt 1 og 2. Punkt 2 dog således at de hadde enkelte små endringer å foreslå i programutkastet.

Med hensyn til punkt 3 fant de, at dette kunde de først gi svar på efterat en skandinavisk konferanse var avholdt til behandling av spørsmålet, men de foreslo at inntil denne kunde bli holdt burde komitéen fortsette sitt arbeide. De endringer som var foreslått til programmet

blev i vårt partis centralstyre tiltrådt med undtagelse for et punkts vedkommende.

Forhandlingskomitéen holdt nytt møte 12 november, hvor Magnus Nilssen meddelte at den skandinaviske konferanse nu var avholdt og han uttalte at han ønsket stillingen slik, at hvis der for øvrig opnåddes enighet om de andre spørsmål, skulde ikke de internasjonale forbindelser stille sig hindrende i veien for en samling.

Han meddelte dessuten at deres partis landsstyre var innkalt til møte lørdag og søndag 27 og 28 november for å behandle samlings-spørsmålet.

I forhandlingskomitéens møte 17 november blev man enig om å innby sekretariatet for Arbeidernes faglige Landsorganisasjon til å delta i forhandlingene. Sekretariatet mottok innbydelsen og valgte som sine representanter Halvard Olsen, Johs. M. P. Ødegaard, Richard Hansen og Jens Teigen. Felleskomitéens henvendelse til sekretariatet var sålydende:

Det norske Arbeiderparti og Norges socialdemokratiske Arbeiderparti har som bekjent valgt 4 medlemmer hver til en felleskomité for å drøfte samlings-spørsmålet. Disse forhandlinger er nu ført så langt frem, at forhandlerne har opsatt program for et organisatorisk samlet parti og fastslått grunnlaget for en politisk samling.

Man vil derfor henstille til sekretariatet å velge 4 representanter til felleskomitéen for sammen med denne å arbeide for de viktige interesser som også fagorganisasjonen har å vareta når det gjelder å tilrettelegge et praktisk-organisatorisk grunnlag for et samlet arbeiderparti.

I håp om et gunstig svar tegner vi med solidarisk hilsen

for *Det norske Arbeiderpartis og Norges soc. dem. Arbeiderpartis felleskomité.*

Det socialdemokratiske Partis landsstyre vedtok følgende med 15 mot 4 stemmer:

«Landsstyret gir sin tilslutning til det samlingsgrunnlag som forhandlerne har fremlagt: Samling i ett parti på et socialistisk program uten organiserte fraksjoner, og foreløbig uten organisasjonsmessig tilslutning til Internasjonalen eller Informasjonsbyrået.

Denne landsstyrets tilslutning er avhengig av at der opnåes en tilfredsstillende ordning av de gjenværende punkter.

Den av centralstyret opnevnte forhandlingskomité anmodes derfor om å fortsette forhandlingene.

Det fremlagte forslag til prinsipielt program for et forenet parti tiltres i sine hovedtrekk.

Det er forutsetningen, at det forenede parti optar til behandling spørsmålet om Internasjonalen på det første landsmøte efter samlingskongressen.

Det er videre landsstyrets forutsetning, at de forhandlende arbeiderpartier — det forenede parti — ikke reiser motstand mot at den faglige Landsorganisasjon meldes inn i Amsterdam-Internasjonalen, hvis dette spørsmål reises innen fagorganisasjonen.»

Da resultatet av socialdemokratenes landsstyremøte forelå blev landsstyret telegrafisk innkalt til møte i Oslo lørdag 4 og søndag 5 desember. Her blev vedtatt enstemmig å godkjenne samlingsgrunnlaget i følgende uttalelse:

«Under henvisning til siste landsmøtes beslutning godkjenner landsstyret de samlingsforhandlinger som er ført. Videre godtar landsstyret forhandlingene og centralstyrenes samlingsforslag som grunnlag for klassesamling: samling i ett parti uten organiserte fraksjoner og utenfor de stridende Internasjonaler. Landsstyret finner av hensyn til klassesamlingens betydning å måtte anbefale overfor det ekstraordinære landsmøte det krav som er reist av den annen part om at Det norske Arbeiderparti trer ut av Informasjonsbyrået. Man vil i denne forbindelse understreke den oppgave det er pekt på i det prinsipielle program, at det samlede parti må arbeide for internasjonal samling på klassekampens grunn.

Norges socialdemokratiske Arbeiderpartis landsstyre har uttalt som en forutsetning for sin tilslutning til samlingsforslaget, at spørsmålet om de internasjonale forbindelser kommer opp på første landsmøte etter samlingskongressen. Det norske Arbeiderpartis landsstyre har intet å innvende herimot. Det må stå enhver partiavdeling fritt å fremme hvilket som helst forslag til partilandsmøtet.

En annen forutsetning oppstillet av Det socialdemokratiske Arbeiderpartis landsstyre er «at de forhandlende arbeiderpartier — det forenede parti — ikke reiser motstand mot at den faglige Landsorganisasjon meldes inn i Amsterdam-Internasjonalen, hvis dette spørsmål reises innen fagorganisasjonen».

I anledning av denne uttalelse må Det norske Arbeiderpartis landsstyre gjøre oppmerksom på at spørsmålet på forhånd ikke har vært drøftet i den felles forhandlingskomité. Det er således en ensidig uttalt forutsetning fra Det socialdemokratiske Arbeiderpartis side. En forutsetning som har fått en politisk bakgrunn og som Det norske Arbeiderparti ikke kan godkjenne.»

Om forholdet til fagbevegelsen vedtok landsstyret likeledes enstemmig:

«I anledning av partiets forhold til fagorganisasjonen henviser landsstyret til at fagkongressen i 1925 uttalte at «Landsorganisasjonens selvstendighet må anerkjennes av de politiske partier».

Om dette spørsmål fastslo Det norske Arbeiderpartis landsmøte i 1921 og februarlandsmøtet i 1923: «at de to bevegelser skal anerkjenne hinannens organisasjons- og aksjonsmessige uavhengighet og suverenitet; at alt samarbeide derfor skal være betinget av et gjensidig tillits- og likestillethetsforhold.»

Partiets landsmøte i 1925 uttalte: «at de beslutninger våre landsmøter fattet i 1921 og 1923, fremdeles dekker partiets opfatning.»

Under henvisning hertil uttaler landsstyret sin tilslutning til fagkongressens uttalelse og de tidligere landsmøtebeslutninger og går ut fra at dette forhold må anerkjennes og opprettholdes også av et samlet parti.

Det samarbeide som må etableres mellom den faglige og den politiske hovedorganisasjon, må derfor bygges på full gjensidighet og likestillehet.

Partiet krever at det uten innblanding må treffe avgjørelse i sine egne anliggender. Den samme rett må fagbevegelsen ha. Det gjelder også i spørsmål som forbundenes og Landsorganisasjonens internasjonale organisasjonsforhold. Men forutsetningen er da at spørsmålene reises og fremmes innen fagorganisasjonen på et helt faglig grunnlag uten partipolitiske formål.

Landsstyret vil ennvidere henwise til at fagkongressen i 1925 vedtok en uttalelse sålydende: «Kongressen advarer mot at politiske stridigheter overføres på faglige spørsmål. Ingen særorganisasjon, celler, grupper eller aksjonsutvalg må dannes, som har til hensikt å sette ut av funksjon de regulært oprettede og valgte instanser innen fagorganisasjonen eller fremme formål som ligger på siden av fagorganisasjonen.»

Landsstyret er enig i denne uttalelse, og vil i denne forbindelse nevne at allerede Det norske Arbeiderpartis landsmøte i 1923 uttalte at partiet skal «ikke opfatte sig som fagbevegelsens overordnede.» Det er vissheten om det felles formål, den naturlige fordeling av arbeidsoppgavene, den fulle tillit organisasjonene imellem, som nettop er grunnlaget for den frie og sterke utfoldelse av all agitasjons- og organisasjonsvirksomhet.»

Landsstyret besluttet å innkalle partiets ekstraordinære landsmøte til avholdelse i Oslo fredag og lørdag 28 og 29 januar 1927 og gav sin tilslutning til at samlingskongressen holdtes i Oslo søndag 30 januar 1927.



1926  
Stord. gruppen hæder (Politiske kampgrupper)

se st

